

EUROPOS SĄJUNGA

VAIKŲ UGDYMAS LIETUVOJE

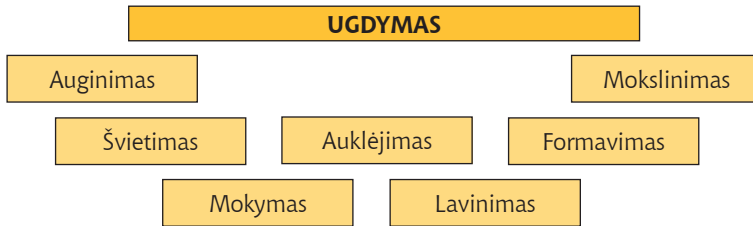
Informacinė medžiaga prieigobstį gavusiems užsieniečiams

*Buvimas su vaikais gydo sielas.
F. Dostojevskis*

Vaikų ugdymas

Ugdymas – tai mokslas ir menas. Ugdymas skatina žmogų tobulėti.
Kalbant apie vaikų ugdymą, reikėtų išskirti pagrindines sąvokas:

Pagrindinės ugdymo sąvokos

Auginimas – sudaromos materialines sąlygas vaikui bręsti (šeima, lopšelis, darželis, mokykla).

Švietimas – vaikas mokslinamas, lavinamas, auklėjamas (bendras, profesinis, religinis, kultūrinis, politinis, ekologinis ir kt.).

Mokymas – sisteminga, planinga, organizuota veikla, kuriai vadovauja pedagogas.

Mokslinimas – tai rezultatas; žinojimas, mokėjimas.

Lavinimas – vaiko fizinės, psichinės plėtros skatinimas.

Auklėjimas – vaiko elgesio, jo sąmonės formavimas, lavinamas protas, jausmai, charakteris, valia.

Formavimas – vaiko asmeninėms savybėms suteikima atitinkama kokybė, siekiama, kad vaikas išaugtų protingas, doras darbštus, kultūringas, visapusiškai gražus žmogus.

Šeimos dalyvavimas ugdymo procese

Tėvų ir pedagogų bendravimas ir bendradarbiavimas grindžiamas pasitikėjimu, abipusiška pagarba bei dėmesiu. Šeimos aplinka vaiką veikia labiau negu aplinka ugdymo įstaigoje. Namai ir šeima formuoja vaiko įpročius, nuostatas, vertybes, kurios gali būti geros ir puoselėtinios (arba koreguotinos). Bendraujant ir bendradarbiaujant su ugdytinių šeimomis, kuriama bendruomenė, įstaigos kultūra, vertybės, tradicijos, užtikrinama ugdymo taša ir kokybė. Ugdymo įstaigų personalas ir šeimos turėtų tapti ugdymo proceso partneriais. Sąveikaujant su šeima, vadovaujamas principu, kad viskas, kas daroma, daroma vaikų labui.

Bendradarbiaudami su šeima pedagogai siekia šių tikslų:

- Užmegzti ir palaikyti abipusiškai draugiškus, atvirus santykius.
 - Susipažinti su šeimos kultūra, tradicijomis ir drauge ieškoti bendrų ugdomojo ugdymo priemonių.
 - Iš klausyti šeimos nuomonę, pageidavimus ir stengtis į juos atsižvelgti.
 - Asmeniškai informuoti tėvus apie vaiko ugdymo(si) pasiekimus, drauge spręsti iškilusias problemas.
 - Atskleisti šeimai ugdymo įstaigos ypatumus ir supažindinti su sąlygomis.
- Realizuodami tikslus ir uždavinius pedagogai siekia, kad santykiai su šeimomis būtų partneriški, pozityvūs ir konstruktyvūs. Pedagogai atsižvelgia į kiekvienos šeimos kultūrą suvokdami:
- vienos šeimos kultūra nėra geresnė ar blogesnė už kitos šeimos kultūrą,
 - pedagogo pagarba kiekvienos šeimos kultūrai iššaukia teigiamus šeimos jausmus pedagogo atžvilgiu,

- pagarba kultūriniam šeimų skirtumams padeda vaikui saugiai jaustis,
- šeimos kultūra veikia vaiko požiūrį į ugdymą(si).

Ugdymo sistema Lietuvoje

Lietuvoje vaikų ugdymą bei mokymą reglamentuoja Švietimo įstatymas (Žin., 1991, Nr. 23-593; 2003, Nr. 63-2853).

Ugdymo įstaigos gali būti valstybinės, savivaldybių ir nevalstybinės. Jų darbo laikas nustatomas pagal vaikų tėvų poreikį, kiekvienoje ugdymo įstaigoje jis gali būti skirtingas.

Ugdymo sistema suskirstyta lygmenimis:

Lygmuo	Ugdymas
0 lygmuo	Ikimokyklinis ugdymas. Priešmokyklinis ugdymas.
1 lygmuo	Pradinis ugdymas
2 lygmuo	Pagrindinis ugdymas. I pakopos pagrindinis profesinis mokymas
3 lygmuo	Vidurinis ugdymas. II pakopos pagrindinis profesinis mokymas. III pakopos pagrindinis profesinis mokymas.
4 lygmuo	IV pakopos profesinis mokymas
5 lygmuo	Aukštesniosios studijos
6 lygmuo	Aukštasis mokslas

Ikimokyklinis ugdymas

Ikimokyklinio amžiaus vaikai (1-5 arba 6 metų amžiaus) tėvų pageidavimu ugdomi ugdomo įstaigoje – lopšelyje-darželyje arba bendrojo lavinimo mokykloje, kurioje yra ikimokyklinio amžiaus vaikų grupės. Ikimokyklinio ugdymo pagrindinis tikslas – padėti vaikui tenkinti prigimtinius, kultūros, socialinius, etninius, pažintinius poreikius.

Priešmokyklinis ugdymas

Šis ugdymas teikiamas vaikui, kai jam sueina 6 metai. Tai vienerių metų trukmės programa, skirta pasirėngti vaikui mokytis pradinėje mokykloje. Priešmokyklinį ugdymą teikia darželiai-pradinės mokyklos.

Priešmokyklinio ugdymo sistema Lietuvoje

Remiantis Švietimo ir mokslo ministerijos duomenimis (Lietuva. Švietimas regionuose. Mokiniai. 2007), lentelėje yra pateikiami skaičiai apie kai kurių savivaldybių teritorijose esamas ikimokyklinio ugdymo įstaigas:

Savivaldybių pavadinimas	Vilniaus miesto	Vilniaus rajono	Kauno miesto	Kauno rajono	Elektrėnų savivaldybė	Klaipėdos miesto	Jonavos rajono	Alytaus miesto	Ukmergės rajono
Ugdymo įstaigos									
Darželis	8	14	14	10	1	3	1	0	0
Lopšelis-darželis	114	6	62	12	2	37	11	16	6
Mokykla-darželis	14	4	12	5	3	11	2	2	1
Bendro lavinimo mokykla, turinti ikimokyklinio ugdymo grupes	2	0	0	0	1	1	10	0	13

Be to, yra specialiųjų poreikių vaikų, kurie negali lankyti ikimokyklinio ugdymo įstaigų su sveikais vaikais. Todėl Lietuvoje veikia 11 įstaigų specialiųjų poreikių vaikams. Jonavoje tokius vaikų poreikius tenkina mokykla-darželis „Bitutė“. Ugdymo įstaigos specialiųjų poreikių vaikams yra Kaune, Klaipėdos rajone, Telšiuose ir kitur.

Užsieniečių priešmokyklinis ugdymas

Prieglobstį gavę užsieniečiai, atvykę į Pabėgėlių priėmimo centrą (toliau – Centras), atsako už savo vaikų ugdymą. Tėvų pageidavimu ikimokyklinio amžiaus prieglobstį gavusių užsieniečių vaikai socialinės integracijos laikotarpiu gali būti ugdomi lopšeliuose, lopšeliuose-darželiuose ir darželiuose-mokyklose. Šiems vaikams gali būti organizuojami papildomi užsiėmimai lietuvių kalba, sudarius sutartį su ikimokyklinio ugdymo įstaiga.

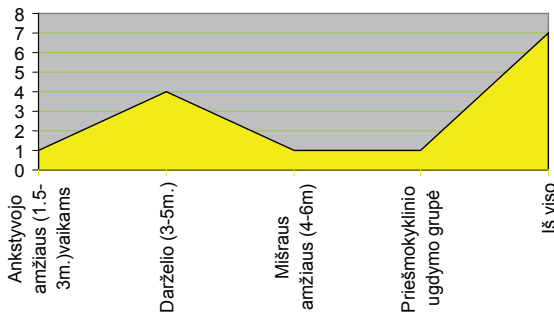
Pasirinkus ugdymą ikimokyklinėje įstaigoje, tėvai kreipiasi į Centro administraciją. Čia kartu su socialiniu darbuotoju rašo atitinkamos formos prašymą ugdymo įstaigos vadovui dėl vaiko priėmimo, pateikia vaiko gimimo liudijimo kopiją. Vaiką apžiūri Centro medicinos darbuotojai ir išduoda pažymą dėl vaiko sveikatos būklės.

Prieglobstį gavę užsieniečiai, kurių tolesnė Socialinės integracijos programa vykdoma savivaldybių teritorijose, analogiškus prašymus, padedant paskirtam socialinės integracijos kuratoriui, rašo pasirinktos savivaldybės teritorijoje esančios ugdymo įstaigos vadovui. Už vaikų ugdymą ikimokyklinėse įstaigose apmokama iš Socialinės integracijos programai skirtų lėšų. Užsieniečiai prašymus dėl apmokėjimo pateikia Pabėgėlių priėmimo centro Integracijos skyriui, o skyrius perduoda prašymą Prieglobstį gavusių užsieniečių Socialinės integracijos programos reikalų komisiškai prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, kuri priima sprendimą savo posėdžio metu.

Ruklos vaikų lopšelis-darželis „Pušaitė“

Prieglobstį gavusiems Lietuvos Respublikoje ir apgyvendintiems Pabėgėlių priėmimo centre užsieniečiams, nusprendusiems savo vaikus ugdyti lopšelyje-darželyje, siūlomas lopšelis-darželis „Pušaitė“ (Laumės g. 6, Rukla, LT-55290 Jonavos rajonas, tel. (8 349) 73 422, el. p.ruklosdarzelis@one.lt . Jo darbo laikas: 6:30-18:15).

Lopšelyje-darželyje veikia 7 grupės, kurias lanko 158 vaikai.

Įstaigoje dirba auklėtojos, priešmokyklinio ugdymo pedagogas, muzikos mokytoja, lo-gopedas. Pedagogai atsižvelgia į to paties amžiaus grupės vaikų įgūdžių ir interesų skirtumus. Vaikams siūloma veikla pagal jų interesus ir papildomi užsiėmimai – dailė, dramos būrelis, lėlių teatras, anglų kalba.

Ankstyvojo amžiaus vaikų grupėje (lopšelio) yra: judėjimo, ramybės, vaidybinių žaidimų, kūrybinė erdvė.

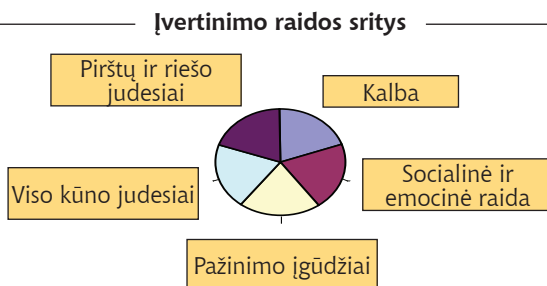
Darželio grupėje yra šie veiklos centrai: dailės, statybinių žaidimų, valgio gaminimo, kalbos, matematikos-konstravimo, muzikos, gamtos tyrinėjimo, smėlio ir vandens žaidimų, lauko žaidimų.

Ugdymo pasiekimai ir jų vertinimas

Pagrindinis vertinimo tikslas – vaiko pasiekimų ir laimėjimų išsiaiškinimas, nustatymas bei vaiko tobulėjimo skatinimas.

Auklėtojos nuolat stebi ir fiksuoja visų vaikų veiklą ar elgesį. Vaikų stebėjimas numatomas savaitiniuose ugdymo planuose. Vertinimas atliekamas nuolat ir kiekvieną dieną stebint vaikus. Visą vertinimo medžiaga panaudojama apibendrinamajam įvertinimui.

Įvertinimas atliekamas pagal 5 raidos sritis:

Vaikų pasiekimai paprastai įvertinami du kartus per metus (rudenį ir pavasarį). Įvertinimui naudojami vaiko raidos stebėjimo orientyrai.

Ypač daug dėmesio skiriama vaiko **savęs įsivertinimui**. Tai skatina jo savigarbą, kritinį mąstymą, didina ugdymo(si) motyvaciją.

Vaiko pasiekimus ir pažangą vertina grupės auklėtojos, lopšelio-darželio specialistai, vaiko tėvai.

Medžiaga apie ankstyvojo amžiaus vaiko pasiekimus kaupiama „Vaiko dienoraštyje“, kuri rengiant auklėtojomis talkina tėvai.

Sukaupta medžiaga **saugoma**, kol vaikas išeina į priešmokyklinę grupę.

Pradinis ugdymas

Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2003 m. vasario 3 d. įsakymu Nr. 113 patvirtinta pradinio ugdymo samprata. Joje aiškiai nubrėžtos bendrosios pradinio ugdymo nuostatos, paskirtis, principai, tikslai ir uždaviniai, ugdymo turinys, organizavimas bei pradinio ugdymo įgyvendinimas. Kiekviena ugdymo įstaiga, remdamasi Bendraisiais ugdymo planais, rengia savo ugdymo planą.

Norint vaiką leisti į pradinio ugdymo įstaigą, būtini šie dokumentai:

- tėvų prašymas.
- vaiko asmens dokumento kopija,
- pažyma iš medicinos įstaigos apie vaiko sveikatos būklę.

Mokyklose, kuriose steigėjo patvirtintuose nuostatuose įteisintas mokymas tautinės mažumos kalba bei tautinės mažumos kultūros puoselėjimas, ugdymo procesas vykdomas arba kai kurie dalykai mokomi tautinės mažumos kalba (pvz., rusų, lenkų).

Mokyklos sudaro sąlygas tautinėms mažumoms priklausantiems moksleiviams papildomai mokytis gimtosios kalbos, jeigu yra realus poreikis ir galimybė.

Situacija Lietuvoje

Pateikiamas kai kurių savivaldybių teritorijose esančių bendrojo lavinimo ugdymų įstaigų 2006–2007 m.m.skaičius:

Savivaldybių pavadinimas	Vilniaus miesto	Vilniaus rajono	Kauno miesto	Kauno rajono	Elektrėnų savivaldybė	Klaipėdos miesto	Jonavos rajono	Alytaus miesto	Ukmergės rajono
Ugdymo įstaigos									
Pradinės mokyklos	17	14	14	1	2	1	1	3	-
Pagrindinės mokyklos	19	20	3	12	4	11	11	1	13
Vidurinės mokyklos	54	24	42	10	3	17	2	10	7
Gimnazija	17	2	8	5	2	5	10	2	1

Lietuvoje yra įsteigta per 230 bendrojo lavinimo mokyklų nelietuvių dėstomąja kalba. 2006–2007 mokslo metais 80 mokyklų buvo mokoma rusiškai, lenkiškai – 63 mokyklose, baltarusiškai – 1 mokykloje. Taip pat yra 87 mišrios mokyklos: lietuvių–rusų – 24; lietuvių–lenkų – 10; rusų–lenkų – 37; rusų–baltarusių – 1; lietuvių–rusų ir lenkų – 15. 1989 m. Vilniuje atidaryta žydų mokykla, 1992 m. Klaipėdoje – vokiečių mokykla.

Pagal pradinio ugdymo programas mokomi nuo 6/7 iki 10/11 metų vaikai. Tai daroma pradinio mokymo įstaigose – mokyklose-darželiuose ir pradinėse mokyklose.

Pradinio ugdymo metu vaikai mokomi elementariojo raštingumo. Jiems padedama pasirengti mokytis pagal pagrindinio ugdymo programą. Pradinio ugdymo turinys orientuotas į vaiką – jo poreikius, interesus, amžiaus tarpsnį, individualias savybes.

Pradinio mokymo programos trukmė – 4 metai (1–4 klasės). Ją baigę vaikai įgyja pradinį išsilavinimą.

Pagrindinis mokymas

Vaikai, įgiję pradinį išsilavinimą, toliau ugdomi pagal pagrindinio mokymo programas. Pagrindinėse mokyklose siekiama suteikti vaikams dorovinės, pilietinės brandos pagrindus, ugdyti bendrą raštingumą, taip pat technologinio raštingumo pradmenis. Pagrindinio ugdymo metu siekiama ugdyti vaikų gebėjimą apsispręsti pasirenkant tolesnį mokymosi kelią.

Norint mokytis pagrindinėje mokykloje, reikalinga pateikti analogiškus dokumentus kaip ir pradinio ugdymo įstaigai, pridodant pradinės mokyklos baigimo pažymėjimą.

Mokymas pagrindinėse mokyklose tęsiasi 6 metus (5–10 klasės). Baigus įgyjamas pagrindinis išsilavinimas. Pagrindinio ugdymo programas vykdo pagrindinės mokyklos, gimnazijos, vidurinės mokyklos, specialieji vaikų auklėjimo ir globos namai. Bendras pagrindinis ugdymas galimas ir specialiųjų poreikių vaikams.

Pirmos pakopos pagrindinis profesinis mokymas

Vaikai nuo 14 metų, kurie neturi pagrindinio išsilavinimo ir nori įsigyti profesinę kvalifikaciją, gali mokytis pagal 1 pakopos pagrindinio profesinio mokymo programas. Programų trukmė – 2 metai. Baigus šias programas, išduodamas kvalifikacijos pažymėjimas, tačiau nėra suteikiamas pagrindinis išsilavinimas.

Mokiniam, baigusiam 9 klases, kurie nori įsigyti ir pagrindinį išsilavinimą, ir profesinę kvalifikaciją, sudaromos atskiros 3 metų trukmės programos. Sėkmingai baigusiam šias mokymo programas, išduodamas ir pagrindinio išsilavinimo pažymėjimas, ir kvalifikacijos pažymėjimas.

Profesinis mokymas pagal 1 pakopos programas vykdomas profesinėse mokyklose ar profesinio mokymo centruose.

Vidurinis ugdymas

Vidurinėse mokyklose ugdomi vaikai, turintys pradinį išsilavinimą. Mokymo trukmė – 2 metai (11–12 klasės). Vidurinio mokymo programos turinį sudaro dvi dalys: privalomi bendrojo lavinimo dalykai ir pasirenkamas ugdymo turinys, kuris priklauso nuo pasirinkto mokymo

profilio. Vaikai gali rinktis vieną iš keturių profilių: humanitarinį, realinį, technologinį arba meninį. Pasirinkus humanitarinio mokymo profilį, yra sustiprintas kalbų, istorijos dalykų mokymas; realinį – sustiprinti matematikos biologijos, chemijos dalykai; technologinį arba meninį – sustiprinta meno srities programa.

Vidurinio mokymo programas vykdo gimnazijos, vidurinės, profesinės ir kitos mokyklos.

Baigus vidurinio ugdymo programą ir išlaikius brandos egzaminus, įgyjamas vidurinis išsilavinimas, kurį liudija brandos atestatas, suteikiantis teisę mokytis aukštojoje mokslo įstaigoje.

Antros pakopos pagrindinis profesinis mokymas

16 metų amžiaus sulaukę jaunuoliai, kurie turi pagrindinį išsilavinimą ir siekia įsigyti tik profesinę kvalifikaciją, gali mokytis II pakopos pagrindinio profesinio mokymo programas. Šių programų trukmė – 2 metai. Jas baigus įgyjama kvalifikuoto darbuotojo profesija.

Trečios pakopos pagrindinis mokymas

Jaunuoliai, sulaukę 16 metų, gali mokytis III pakopos profesinio mokymo programas. Šis mokymas tęsiasi 3 metus.

Ketvirtos pakopos profesinis mokymas

Jaunuoliai, kurie turi vidurinį išsilavinimą, gali pasirinkti IV pakopos profesinį mokymą. Mokslas trunka 1–2 metus. Sėkmingai baigusieji įgyja profesinę kvalifikaciją.

Aukštesniosios studijos

Aukštesniosios studijos buvo skirtos asmenims, įgijusiems vidurinį išsilavinimą ir siekiantiems įgyti aukštesnį išsilavinimą. Pagal aukštesniųjų studijų programas buvo mokoma aukštesniosiose mokyklose. Priėmimas į jas buvo baigtas 2003 m., o mokyklos reorganizuotos

Aukštasis mokslas

Į aukštąsias mokyklas priimami asmenys, baigę vidurinį mokslą arba gimnaziją ir įsigiję brandos atestatą. Norintieji stoti į aukštąsias mokyklas, pateikia vidurinio mokslo baigimo brandos atestatą, asmens dokumentą ir, nuvykę į aukštąją mokyklą, parašo prašymą dėl priėmimo.

Lietuvoje teikiamas *universitetinis ir neuniversitetinis* aukštasis išsilavinimas.

Universitetinės studijos suteikia teoriniu pasirengimu ir moksliniais tyrimais grindžiamą aukštąjį išsilavinimą ir kvalifikaciją, taip pat ir mokslo laipsnį.

Neuniversitetinės studijos orientuotos į taikomaisiais moksliniais tyrimais arba taikomąja mokslinė veikla paremtos profesinės kvalifikacijos suteikimą.

Universitetinės studijos yra:

Pagrindinės studijos – tai pirmos pakopos nuosekliosios universitetinės ir neuniversitetinės studijos, kuriomis siekiama perteikti teorinius profesijos pagrindus bei suformuoti savaran-

kiškam darbui būtinus profesinius įgūdžius. Į pagrindines studijas priimami asmenys, turintys vidurinį išsilavinimą. Pagrindinių studijų trukmė gali būti nuo 3 iki 5 metų: baigus pagrindines studijas įgyjamas bakalauro kvalifikacinis laipsnis.

Magistrantūros studijos – asmens profesinei ir mokslinei kvalifikacijai kelti skirtos antrosios pakopos universitetinės studijos, kurių uždavinys yra parengti savarankiškam mokslo ir meno darbui, kuriam atlikti reikia tvirtesnių mokslo žinių bei gebėjimų. Į magistrantūrą priimami asmenys, jau turintys aukštąjį išsilavinimą.

Magistrantūros studijų trukmė yra 1,5–2 metai. Baigus programą įgyjamas kvalifikacinis magistro laipsnis.

Vientisosios studijos – tai aukštojo mokslo studijos, kuriose tęstinumu susietos pirmos ir antros pakopos universitetinės studijos. Šių studijų trukmė – 4,5–5 metai. Šios pakopos studijos suteikia magistro ir/arba profesinę kvalifikaciją.

Specialiosios profesinės studijos – antrosios pakopos nuosekliosios universitetinės studijos skiriamos geriau pasirengti darbui, kuriam reikia specialių praktinių gebėjimų. Priimami asmenys, baigę pradinės universitetinės studijas. Specialiųjų profesinių studijų trukmė yra ne trumpesnė kaip 1 ir ne ilgesnė kaip 2 studijų metai.

Prieglobstį gavusių užsieniečių švietimas

Prieglobstį gavusiems užsieniečiams suteikiama teisė mokyti Lietuvos Respublikoje vadovaujantis Lietuvos Respublikos švietimo įstatymu ir Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2004 m. spalio 21 d. įsakymu Nr. A1-238 „Dėl Lietuvos valstybės paramos teikimo užsieniečių, gavusių prieglobstį Lietuvos Respublikoje, integracijai tvarkos aprašo patvirtinimo“ (Žin., 2004, Nr. 157-741; 2005, Nr. 168-6201).

Prieglobstį gavusiems užsieniečiams socialinės integracijos laikotarpiu organizuojamas švietimas siekiant:

- mokyti lietuvių kalbos,
- suteikti žinių apie Lietuvos visuomenę,
- parengti ir mokyti vaikus bendrojo lavinimo, profesinėse ar aukštesiose mokyklose,
- ugdyti ikimokyklinio amžiaus vaikus ikimokyklinio ugdymo įstaigose.

Lietuvių kalbos kursai

Lietuvių kalbos mokymas prieglobstį gavusiems užsieniečiams yra privalomas.

Socialinės integracijos programa pradeda Centre ir tęsiama savivaldybėse. Todėl lietuvių kalbos mokymą pradeda organizuoti Centras, o tęsia savivaldybės pagal Švietimo ir mokslo ministerijos patvirtintas lietuvių kalbos mokymo programas, skirtas kitakalbiams. Lietuvių kalbos kursai užsieniečiams savivaldybėse apmokami iš Socialinės integracijos programai skirtų lėšų. Mokymo procesas įforminamas sutartimi tarp socialinę integraciją įgyvendinančios institucijos ir mokymo įstaigos arba mokytojo. Apmokama pagal švietimo sistemoje taikomus tarifus.

Suaugusiems užsieniečiams lietuvių kalbos mokymas organizuojamas atsižvelgiant į amžiaus grupių ypatumus. Mokymo programos siejamos su būsima užsieniečių darbine veikla, o vaikų – su mokymusi bendrojo lavinimo mokykloje. Suaugę užsieniečiai gali būti mokami grupiniu būdu ir individualiai. Nustatant kiekvienu konkrečiu atveju prieglobstį gavusio užsieniečio mokymo būdą, kurso programos trukmę, sužinoma apie jo kilmės šalyje įgytą išsilavinimą, lietuvių kalbos mokėjimo lygį.

Suaugusiems užsieniečiams Centre lietuvių kalbos I kvalifikacinės kategorijos kursai organizuojami pagal 190 valandų programą. Prireikus (neraštingiems) – pagal 290 valandų programą.

Užsieniečiui neišlaikius I kvalifikacinės kategorijos egzamino dėl pateisinamų priežasčių, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, suderinusi su Švietimo ir mokslo ministerija, papildomai gali skirti iki 100 valandų kursą.

Lietuvos visuomenės pažinimo kursas

Individualią socialinę integraciją įgyvendinanti institucija pakankamai lietuvių kalbą pramokusiems prieglobstį gavusiems užsieniečiams per savivaldybės švietimo skyrių organizuoja pažintinį kursą apie Lietuvos visuomenę pagal Švietimo ir mokslo ministerijos patvirtintą programą.

Nepilnamečių prieglobstį gavusių užsieniečių ugdymas

Prieglobstį gavusių nepilnamečių užsieniečių ugdymas vykdomas Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2003 m. birželio 4 d. įsakymu Nr. ISAK-789 „Dėl užsieniečių, atvykusių dirbti arba gyventi į Lietuvos Respubliką, vaikų ugdymo bendrojo lavinimo mokykloje įgyvendinimo“ nustatyta tvarka. Ugdymas nepilnamečiams užsieniečiams yra privalomas. Minėtame švietimo ir mokslo ministro įsakyme nubrėžtos konkrečios funkcijos:

Pabėgėlių priėmimo centro vaikų užimtumo kambarys

Pabėgėlių priėmimo centre veikia Vaikų užimtumo kambarys. Jis buvo atnaujintas ir įrengtas 2008 m. iš dalies finansuojat Europos Sąjungai (įgyvendinant projektą „Aktyvi integracija šiandien – sėkmė rytoj“). Kambarys veikia tuo laiku, kai tėvai mokosi lietuvių kalbos klasėje, kad vaikai netrukdytų tėvų užsiėmimams. Vaikų užimtumo kambarys yra gražiai įrengtas, žaislai pritaikyti priešmokykliniam vaikų ugdymui, yra visos pagrindinio ir papildomojo ugdymo priemonės:

- **priemonės socialinei kompetencijai ugdyti** (asmeniniai žaislai, albumai, piešiniai, daiktų modeliai, siužetiniai žaislai),
- **priemonės komunikavimo kompetencijai ugdyti** (asmeninės knygelės, rašikliai, pieštukai, žodžių kortelės, stalo žaidimai),
- **priemonės sveikatos saugojimo kompetencijai ugdyti** (servetėlės, rankšluosčiai, dantų šepetėliai, higienos reikmenys, lankai, šokdynės),
- **priemonės pažinimo kompetencijai ugdyti** (vaškas, parafinas, rašomoji lenta, laikrodis, rakandai),
- **priemonės meninei kompetencijai ugdyti** (piešimo popierius, akvarelės, guašas, dažai, muzikos instrumentai).

Vaikų užimtumo kambaryje pagal sudarytą užsiėmimų planą dirba kvalifikuota Centro darbuotoja.

Lietuvos Respublikoje kuriamos sąlygos užsieniečių vaikams ugdyti. Ieškoma visuotinio sutarimo formuojant ir vykdant tautinių mažumų integravimosi į Lietuvos švietimo sistemą politiką, kuriant sąlygas natūraliai integracijai.

Lietuvoje – Vilniuje, Kaune, Klaipėdoje, Elektrėnuose ir kituose miestuose – yra kitakalbiamis ikimokyklinių įstaigų, bendrojo lavinimo mokyklų, skirtų užsieniečių poreikiams tenkinti.

Prieglobstį gavusių užsieniečių patogumui pateikiamas kai kurių savivaldybių ugdymo įstaigų dalinis sąrašas:

Kai kurių Lietuvos miestų ir rajonų ugdymo įstaigų sąrašas (pagal 2007/2008 m.m.)

Elektrėnų savivaldybės ugdymo įstaigos:

Lopšeliai-darželiai	Mokyklos				
	pradinės	pagrindinė	vidurinė	gimnazijos	
Lietuvių kalba	Lietuvių kalba	Lietuvių kalba	Lietuvių kalba	Kitakalbiamis arba mišrios	Lietuvių kalba
Mokykla-darželis „Pasaka“, Saulutės g. 2, tel. (8 528) 39 660	Elektrėnų pradinė, Taikos g. 15, tel. (8 528) 36 778	Elektrėnų pagrindinė, Rungos g. 5, tel. (8 528) 39 790	Ažuolyno, Rungos g. 24, tel. (8 528) 39 626	Elektrėnų vidurinė mokykla, Rungos g. 5, tel. (8 528) 39 790	Versmės, Saulės g. 30, tel. (8 528) 39 616
Mokykla-darželis „Žiogelis“, Trakų g. 6, tel. (8 528) 36 422					
Lopšelis-darželis „Drugelis“ Sodų g. 7, tel. (8 528) 39 720					

Jonavos rajono savivaldybės ugdymo įstaigos:

Lopšeliai-darželiai	Mokyklos				
	pradinės	pagrindinė	vidurinės		gimnazijos
Lietuvių kalba	Lietuvių kalba	Lietuvių kalba	Kitakalbiamis arba mišrios	Lietuvių kalba	Lietuvių kalba
Mokykla-darželis „Bitutė“, Gėlių g. 29 A, tel. (8 349) 54 642	Panerio, Kauno g. 9, tel. (8 349) 60 025	Lietavos, Fabriko g. 10, tel. (8 349) 51 961	„Neries“, Kauno g. 53, tel. (8 349) 61 800	Jeronimo Ralio, Žeimių g. 20, tel. (8 349) 69 075	Senamiesčio, Kauno g. 76, tel. (8 349) 51 088
Lopšelis-darželis „Pakalnūtė“ Kalnų g. 70, tel. (8 349) 52053	Rimkų, Chemikų g. 136, tel. (8349) 64144	Justino Vareikio, Chemikų g. 138, tel. (8349) 65074		Ruklos Jono Stanislauko, Laumės g. 8, Rukla, tel. (8 349) 73 452	
Lopšelis-darželis „Lakštingalėlė“ Vamutės g. 9, tel. (8 349) 66 037	Jonavos pradinė mokykla, Smėlio g. 11, tel. (8 349) 66 039	Raimundo Samulevičiaus, Chemikų g. 140, tel. (8 349) 65 099			
Lopšelis-darželis „Dobilas“, Chemikų g. 33, tel. (8 349) 65 083					
Lopšelis-darželis „Saulutė“, Kosmonautų g. 13, tel. (8 349) 53 565					
Lopšelis-darželis „Žilvitis“, A. Kulviečio g. 12, tel. (8 349) 65 085					
Ruklos vaikų lopšelis-darželis „Pušaitė“, Laumės g. 6, tel. (8 349) 73 422					

Kauno miesto savivaldybės ugdymo įstaigos:

Lopšeliai-darželiai	Mokyklos				
	Kitakalbiamis arba mišrios	pradinės	pagrindinės	vidurinės	gimnazijos
Lietuvių kalba	Lietuvių kalba	Lietuvių kalba	Lietuvių kalba	Lietuvių kalba	Lietuvių kalba
„Atžalėlė“, K. Donelaičio g. 9A, tel. (8 37) 20 95 87	6-asis lopšelis-darželis, A. Mickevičiaus g. 54, tel. (8 37) 22 65 77	Humanitarinė, T. Masiulio g. 10, tel. (8 37) 45 64 79	„Anima“, Žeimenos g. 58, tel. (8 37) 33 72 68	Atžalyno, Partizanų g. 46, tel. (8 37) 31 03 47	A. Puškino, Vytauto pr. 50, tel. (8 37) 42 23 53
„Aušrinė“, Baltų pr. 49, tel. (8 37) 37 75 28		P.Mašiotų, Rasytės g. 1, tel. (8 37) 23 60 98	Vaidoto, Vaidoto g. 115, tel. (8 37) 34 58 68	J. Basanavičiaus, Šarkuvos g. tel. (8 37) 23 99 35	J.Jablonskio, Aušros g. 3, tel. (8 37) 20 23 37
„Ažuoliukas“, Margio g. 17, tel. (8 37) 42 33 20		Muravos, Šiaurės pr. 11, tel. (8 37) 31 20 27	L. Karsavino, Širvintų g. 15, tel. (8 37) 33 24 74	Dainavos, Partizanų g. 118, tel. (8 37) 31 20 24	Jėzuitų, Rotušės a. 9, tel. (8 37) 30 29 90

Lopšeliai-darželiai		Mokyklos			
„Boružėlė“, Bitininkų g. 19, tel. (8 37) 42 01 65		Panemunės, Kariūnų pl. 5, tel. (8 37) 34 58 81	1-oji specialioji mokykla, Tunelio pr. 41, tel. (8 37) 35 10 99	J. Dobrevičiaus, V.Čepinskio g. tel. (8 37) 39 14 21	Maironio, Gimnazijos g. 3, tel. (8 37) 42 30 51
„Čiauskutis“, Prancūzų g. 68A, tel. (8 37) 34 80 39		„Paparčio“, Šiaurės pr. 35, tel. (8 37) 31 20 38		Eigulių, Žeimenos g. 66, tel. (8 37) 38 61 48	VDU „Rasos“, P. Lukšio g. 40, tel. (8 37) 31 23 64
„Daigelis“, Žagarės g. 5, tel. (8 37) 26 65 63		„Ryto“, Šarkuvos g. tel. (8 37) 37 76 10		K. Griniaus, Šiaurės pr. 97, tel. (8 37) 38 67 54	„Saulės“, Savanorių pr. 46, tel. (8 37) 42 44 38
„Dobilėlis“, Panerių g. 44 tel. (8 37) 36 35 30				J. Grušo, Šarkuvos g. 30, tel. (8 37) 37 76 27	„Varpo“, Varpo g. 49, tel. (8 37) 38 04 55
„Drevinukas“, R. Kalantos g. 116, tel. (8 37) 45 40 63				Julijanavos, Bitininkų g., tel. (8 37) 42 04 28	„Santaros“, Baltų pr. 51, tel. (8 37) 37 75 39
„Eglutė“, A. ir J. Gravrogų g. 11, tel. (8 37) 35 14 96				Kalnietičių, A. Urbšo g. 28, tel. (8 37) 31 20 01	KTU, Studentų g. 65, tel. (8 37) 45 14 69
„Ežiukas“, A. Mapu g. 12, tel. (8 37) 42 34 43				Kovo 11-osios, Kovo 11-osios g. 50, tel. (8 37) 45 14 18	S. Dariaus ir S. Girėno, Miško g. 1, tel. (8 37) 42 23 87

Klaipėdos miesto savivaldybės ugdymo įstaigos:

Lopšeliai-darželiai		Mokyklos				
Lietuvių kalba	Kitakalbiamis arba mišrios	pradinės		vidurinės		gimnazijos
		Lietuvių kalba	Kitakalbiamis arba mišrios	Lietuvių kalba	Kitakalbiamis arba mišrios	Lietuvių kalba
Aitvarėlis, Laukininkų g. 54, tel. (8 46) 32 24 40	Putinėlis, Sinagogų g. 5A, tel. (8 46) 31 47 51	„Gilijos“, Taikos pr. 68, tel. (8 46) 34 60 05	„Gabijos“, Paryžiaus Komunos g. 18A, tel. (8 46) 30 01 46	„Vyturio“, Laukininkų g. 30, tel. (8 46) 32 22 83	M. Gorkio, S. Daukanto g. 5, tel. (8 46) 41 09 57	„Ažuolyno“, Paryžiaus Komunos g. 16, tel. (8 46) 38 35 06
Alksniukas, Alksnynės g. 23, tel. (8 46) 34 58 80	Šemukšnėlė, Baltijos pr. 63, tel. (8 46) 34 57 30		A. Rubliovo, Debreceno g. 48, tel. (8 46) 30 01 77	„Versmės“, I. Simonaitytės g. 2, tel. (8 46) 32 46 94	„Žaliakalnio“, Galinio pylimo g. 17, tel. (8 46) 41 09 70	„Aitvaro“, Paryžiaus Komunos g. 18A, tel. (8 46) 41 10 07
Atžalynas, Panevėžio g. 3, tel. (8 46) 49 79 15			L. Stulpino, Bandučių g. 4, tel. (8 46) 32 44 56	Simono Dacho, Kuršių a. 2, tel. (8 46) 41 09 55		„Vėtrungės“, Gediminų g. 5, tel. (8 46) 34 15 33
Aušrinė, Strėvos g. 9, tel. (8 46) 34 59 29				„Aukuro“, Statybininkų pr. 7, tel. (8 46) 34 60 90		Vytauto Didžiojo, S. Daukanto g. tel. (8 46) 41 27 16
Bangelė, Nidos g. 3, tel. (8 46) 34 21 19				„Pamario“, Naikupės g. 25, tel. (8 46) 34 58 09		„Žemynos“, Kretingos g. 23, tel. (8 46) 40 31 05
Bitutė, Švyturio g. 14A, tel. (8 46) 31 47 54						
Boružėlė, Danės g. 29, tel. (8 46) 31 47 57						
Čiauskutė, Baltijos pr. 55, tel. (8 46) 34 60 64						
Dobiliukas, Vingio g. 9, tel. (8 46) 32 48 96						
Drugelis, Sportininkų g. 19A, tel. (8 46) 31 47 52						

Vilniaus miesto savivaldybės ugdymo įstaigos:

Lopšeliai-darželiai	
Lietuvių kalba	Kitakalbiamis arba mišrius
Sveikuolis, Dūkštų g. 14, tel. (8 5) 241 6045	Gėlynas, Gėlių g. 9A, tel. (8 5) 213 5983
Lokiukas, I.Šimulionio g. 8, tel. (8 5) 245 5798	Karusėlės, Gedvydžių g. 25, tel. (8 5) 248 3544
Pelėda, Musninkų g. 10, tel. (8 5) 241 8627	Kūlverstukas, Suvalkų g. 6, tel. (8 5) 233 0532
Žilvitis, Viršuliškių g. 9, tel. (8 5) 241 6714	Lakštingala, Lakštingalų g. 10, tel. (8 5) 277 7987
Aitvaras, Pašilaičių g. 10, tel. (8 5) 247 1732	Paslaptis, Darželio g. 7, tel. (8 5) 267 2656
Atžalėlės, Antakačnio g. 74, tel. (8 5) 234 1580	Raktelis, A.P.Kavoliuko g. 12, tel. (8 5) 245 1745
Aušrelė, Gerosios Vilties g. 28, tel. (8 5) 21 38722	Spragtukas, Žirmūnų g. 108, tel. (8 5) 277 2917
Aušrinė, Laisvės pr. 57, tel. (8 5) 242 9474	„Žiedas“, Žemynos g. 41, tel. (8 5) 247 1735
	Dobilėlis, Savanorių pr. 55, tel. (8 5) 233 5304
	Bildukas, Mindaugo g. 7/2,
	„Daigelis“ Dariaus ir Girėno g.14, tel. (8 5) 247 2140

Mokyklos			
pradinės		pagrindinės	
Lietuvių kalba	Kitakalbiamis arba mišrios	Lietuvių kalba	Kitakalbiamis arba mišrios
Filaretų, Filaretų g. 43, tel. (8 5) 21 5215	„Kregždutės“, Užsienio g. 91, tel. (8 5) 22 5225	„Ąžuolo“, J. Jasinskio g. tel. (8 5) 24 9249	Antano Vivulskio, Minties g. 3, tel. (8 5) 27 6276
Šeškinės, Šeškinės g. 415, tel. (8 5) 24 6246		„Spindulio“, R. Jankausko tel. (8 5) 24 4244	Liepkalnio, Liepkalnio g. 18 tel. (8 5) 26 1262
„Šviesos“, Fabijoniškių g. tel. (8 5) 27 2272		„Vilnius“, Švarioji g. 33, tel. (8 5) 23 8270	
„Genio“, Miglos g. 1, tel. (8 5) 27 9279		Piliaterybės, Žirmūnų g. 119, tel. (8 5) 27 7277	
„Vyturio“, Taikos g. 189, tel. (8 5) 24 6246		Jono Pauliaus II, Rygos g. 10, tel. (8 5) 24 1241	
„Pelėdos“, Taikos g. 97, tel. (8 5) 24 2242		Liudvinavo, Liudvinavo g. 128, tel. (8 5) 26 4264	
Medeinos, Medeinos g. 27, tel. (8 5) 24 7247		Žygimanto Augusto, Šeškinės g. 25, tel. (8 5) 24 6246	
Vytės Nemunėlio, Vokiečių g. 13A, tel. (8 5) 26 2262		Antano Vienuolio, Aušros Vartų g. 23, tel. (8 5) 231231	

vidurinės		gimnazijos	
Lietuvių kalba	Kitakalbiamis arba mišrios	Lietuvių kalba	Kitakalbiamis arba mišrios
Mindaugo, Mindaugo g. tel. (8 5) 26 5265	Vladislavo Sirokomlės, Linkmenų g. 8, tel. (8 5) 27 5275	Juventos, Kapsų g. 4, tel. (8 5) 269 5589	Jono Pauliaus, V.Druskio g. 8(5)244244
Naujamiesčio, T. Ševčenkosg. 17/9, tel. (8 5) 23 3233	Aleksandro Puškino, Gabijos g. 8, tel. (8 5) 24 7247	Adomo Mickevičiaus , Kruopų g. 11, tel. (8 5) 21 3213	
Pilaitės, Įsruties g. 3, tel. (8 5) 23 0230	Joachimo Lelevelio, Antakalnio g. 33, tel. (8 5) 23 4234	Gabijos, Pašilaičių g. tel. (8 5) 27 0270	
„Ateities“, S. Stanevičiaus g. 98, tel. (8 5) 24 7247	Mstislavo Dobužinskio, I. Kraševskio g. 5, tel. (8 5) 27 3273	Karoliniškių, Sausio 13-osios g. 17, tel. (8 5) 24 5245	
„Ąžuolyno“, Architektų g. 68, tel. (8 5) 24 5240	Senamiesčio, M. Daukšos g. 7, tel. (8 5) 26 1262	Mykolo Biržiškos, Taikos g. 81, tel. (8 5) 24 2242	
„Ryto“, D.Gerbutavičiaus g. 9, tel. (8 5) 24 5245		Salomėjos Nėries, Vilniaus g. 32/2, tel. (8 5) 26 2260	
„Saulėtekio“, Kaminkelio g. 10, tel. (8 5) 26 9269		Užupio Krivių g. 10, tel. (8 5) 26 1261	
„Sietuvos“, Taikos g. 47, tel. (8 5) 24 7247		Licėjus, Čiobiškio g.16, tel. (8 5) 24 0240	

EUROPOS SĄJUNGA

CHILDREN'S EDUCATION IN LITHUANIA

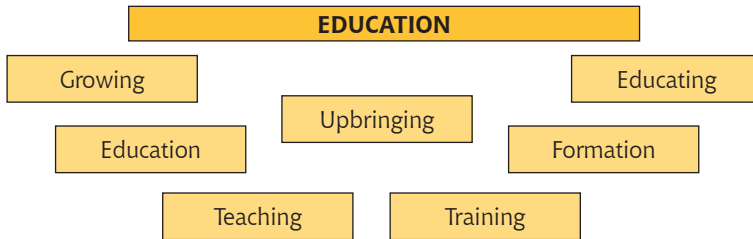
Information for the foreigners granted asylum

*Being with children treats souls.
F. Dostoevsky*

Children's Education

The education is a science and a craft. The education encourages the human to improve. Speaking about the children's education it is necessary to mention the basic concepts.

The Basic Concepts Of The Education

Growing is material conditions for the maturation of the child (family, nursery, kindergarten, school)

Education- the child is taught, educated (common, professional, religious, cultural, political, ecological etc.)

Teaching is a systematic, methodical, organized activity, the tutor manages it.

Educating is a result, knowing, ability.

Training is the stimulation of the physical, psychological development of the child.

Upbringing is the formation of the behavior and the conscious of the child; the mind, the feeling, the character and the will are educated.

Formation - the appropriate quality of the personal features are provided for the child. The goal is a child – an intelligent, honest, diligent, cultured, nice human.

The Participation Of The Family In The Education

The communication and the collaboration of the parents and the educators are found on the trust, the mutual respect and the attention. The family influences the child more than the atmosphere in the educational institution. The home and the family form the habits, the attitude, the values, which can be good and cherished (or corrected). The society, the culture, the values and the traditions of the institutions are created, the continuation and the quality of the education are secured communicating and collaborating with the families of the children. The staff of the educational institutions and the families must become the partners of the educational process. Everything is done for the good of the children together collaborating with the families.

The educators collaborating with the families reach for the following goals:

- To have good and friendly, open mutual relations.
- To make acquaintance with the culture, the traditions of the family and to look together for the common educational means for the child.
- To hear the opinion, the requests of the family and to try to take account of it.

- To inform the parents privately about the educational achievement of the child, to solve the problems together.
- To explain the peculiarities of the educational institution for the family and to inform about the conditions.

The educators implementing the goals and the objectives reach for the positive and constructive relations with the families based on the partnership. The educators consider the culture of the each family, understanding:

- that the culture of the family is not better or worse than the culture of the other family;
- the respect of the educator to the culture of the each family show the positive feelings to the family;
- the respect to the cultural difference of the family helps the child to feel safe;
- the culture of the family influences the attitude of the child towards the education.

The System Of The Education In Lithuania

The education of the children in Lithuania is regulated by the Law on Education (Žin., 1991, No 23-593; 2003, No 63-2853).

The educational institutions can be (non)governmental, belong to the municipalities. The opening hours are determined by the needs of the parents of the children. It can be different in every educational institution.

Level	Education
0 level	Preschool education Preparatory education
1 level	Primary education
2 level	Ground education The ground professional education of the 1st stage
3 level	Secondary education The ground professional education of the 2nd stage The ground professional education of the 3rd stage
4 level	The ground professional education of the 4th stage
5 level	Studies at the Higher Schools
6 level	High education

Preschool Education

The preschool children (1-5 or 6 years old) can be educated in the nursery - kindergartens or at the secondary schools having preschool educational groups by the wish of their parents. The basic goal of the preschool education is to help the children to meet the natural, cultural, social, ethnic, cognitive needs.

Preparatory Education

The education is provided to the children being 6 years old. It is a one-year curriculum for the preparation of the learning of the child at the primary school. The preparatory education is provided by the kindergartens and the primary schools.

The System Of The Preschool Education In Lithuania

The numbers about the preschool educational institutions in some municipalities are presented in the table according to the data of the Ministry of Education and Science (Lithuania. Education In The Districts. Schoolchildren. 2007):

Municipality	Vilnius town	Vilnius district	Kaunas town	Kaunas district	Elektrėnai municipality	Klaipėda town	Jonava district	Alytus town	Ukmergė district
Educational institutions									
Kindergartens	8	14	14	10	1	3	1	0	0
Nursery-kindergartens	114	6	62	12	2	37	11	16	6
Schools-kindergartens	14	4	12	5	3	11	2	2	1
Secondary schools, having preschool educational groups	2	0	0	0	1	1	10	0	13

There are the children with the special needs, who are not able to attend the preschool educational institutions with the healthy children. Therefore 11 institutions are available for the children with the special needs. The school-kindergarten "Bitutė" is available for the needs of such children in Jonava. The educational institutions for the children with the special needs are available in the district of Kaunas, Klaipėda, Telšiai and others.

The Preparatory Education Of The Foreigners

The foreigners granted asylum, arrived to the Refugees Reception Center (further- the Center) are responsible for the education of the children. The preschool children of the foreigners granted asylum can be educated by the request of the parents in the nursery, the nursery-kindergartens and the kindergartens-schools during the period of the social integration. The extra courses of the Lithuania language can be organized for these children, making a contract with the preschool educational institution.

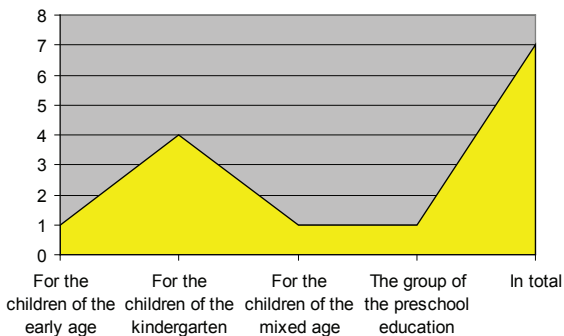
The parents decided about the education in the preschool institution apply to the authority of the Center. The parents apply to the head of the educational institution for the education of the child together with the social worker, present the copy of the certificate of birth of the child. The specialists of the medical station make the physical examination and issue the certificate about the health condition of the child.

The foreigners granted asylum, whose further social integration program is implemented in the municipalities, apply to the head of the educational institution, which they chose, by the assistance of the social workers. The preschool education is paid from the resources of the social integration program. The foreigners present the application for the payment to the Integration Department of the Refugees Reception Center. The department transfers the application to the Commission of the Social Integration Program Affairs under the Ministry of Social Security and Labor, which makes a decision during the meeting.

The Nursery-Kindergarten "Pušaitė" In Rukla

The **nursery-kindergarten "Pušaitė" in Rukla** is recommended to the foreigners granted asylum in the Republic of Lithuania, having the accommodation in the Refugees Reception Center, who decided about the education of the children in the nursery-kindergarten (Laumėš g. 6, Rukla, LT-55290 Jonavos rajonas, phone 8-349 73422, e-mail p.ruklosdarzelis@one.lt) . Opening hours: 6.30-18.15).

7 groups are available in the nursery-kindergarten. 158 children attend the kindergarten.

The educators, the teacher of the preparatory education, the teacher of music, the specialist of the speech therapy work in the institution. The educators consider the difference of the skills and the interests of the children of the same age. The activity is offered to the children according to their interests. Extra lessons in art, drama, puppet-play, English language are available.

The spaces of the moving, the quiet, the performance, the creation are available in the group of the early education (nursery).

The centers of the art, the building-games, the cooking, the language, the mathematics-construction, the music, the research of the nature, the games with sand and water, the outdoors games are available in the groups of the kindergarten.

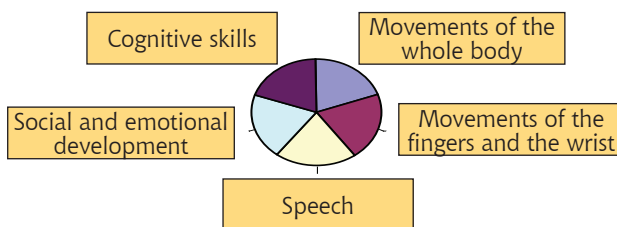
The Achievements Of The Education And The Evaluation

The basic goal of the evaluation is to find out the achievements of the child, to motivate the improvement of the child.

The educators follow and fix the activity and the behavior of the children. The watch of the children is foreseen in the educational plans of the week. The children are evaluated constantly, every day watching them. The material of the evaluation is used for the general evaluation.

The evaluation is done according to 5 spheres of the development:

The ranges of the evaluation of the development

The achievements of the children are usually evaluated two times a year (in autumn and spring). The watch of the development of the child is used for the evaluation.

A big attention is paid for the self-evaluation. It stimulates the self-respect, the critical thinking, increases the motivation of the education.

The educators, the specialists of the nursery-kindergarten, the parents of the child evaluate the achievement and the advance of the child.

The material about the achievement of the early age is saved in "The Diary Of The Child", which is made by the tutors and the parents. The material is saved until the child leaves to the group preparing to the school.

The Primary Education

The conception of the primary education is approved by the order No 113 of the Minister of Science and Education of the Republic of Lithuania of February 3, 2003. The basic provisions of the primary education, the purpose, the principals, the goals and the objectives, the content of the education, the organizing and the implementation of the primary education are clearly defined in the order. Each educational institution prepares the plan of the education according to the common plans of the education.

The following documents are necessary for the education at the primary institution:

- the application of the parents;
- the copy of the identification of the child;
- the certificate from the medical institution about the health condition of the child.

The process of the education, the nurturance of the culture of the ethnic group or some subjects are implemented in the language of the ethnic group at schools, at which the training is validated in the ethnic language according the regulations determined by the founder (for example in Russian, Polish).

The schools allow the children of the ethnic groups to attend extra lessons of the mother tongue, if the need and the possibility are real.

The Situation In Lithuania

The numbers about the secondary educational institutions in some municipalities are presented in the table of the school-year of 2006-2007:

Municipality	Vilnius town	Vilnius district	Kaunas town	Kaunas district	Elektrėnai municipality	Klaipėda town	Jonava district	Alytus town	Ukmergė district
Educational institutions									
Primary schools	17	14	14	1	2	1	1	3	-
Ground schools	19	20	3	12	4	11	11	1	13
Secondary schools	54	24	42	10	3	17	2	10	7
Gymnasiums	17	2	8	5	2	5	10	2	1

In Lithuania there are 230 secondary schools, in which the training is implemented in not Lithuanian language. In the school-year of 2006-2007 there were 80 schools with the training in Russian language, 63 schools – in Polish, 1 – in Byelorussian. There are also 87 mixed schools: Lithuanian-Russian – 24; Lithuanian-Polish - 10; Russian-Polish – 37, Russian-Byelorussian – 1, Lithuanian-Russian-Polish – 15. 1989 the school of the Jews was opened in Vilnius, 1992 the school of the Germans was opened in Klaipėda.

According to the curriculums of the primary education the children are taught from the age of 6/7 till the age of 10/11. It is implemented in the institution of the primary education – at the schools- kindergartens and at the primary schools.

The children are taught the basic literacy during the primary education. They are helped to prepare for the ground education. The content of the primary education is oriented to the child, his/her needs, interest, age, individual features.

The duration of the curriculum of the primary education is 4 years (1-4 forms). The children leaving the school get the primary education.

The Ground Education

The children having the primary education are educated according to the curriculums of the ground education. It is reached that the children get the bases of the moral and civil maturity, to educate the basic literacy and the technological literacy at the ground schools. The children are taught to decide choosing the further way of the education.

The analogous documents as at the primary schools are necessary for the education at the secondary schools only adding the certificate of the primary education.

The training at the ground schools continuous for 6 years (5-10 forms). Completing the curriculums the ground education is granted. The curriculums of the ground education are implemented at the ground schools, the gymnasiums, the special places for the education of the children, the fosters. The ground education is available also for the children with the special needs.

The Professional Education Of The First Stage

The children being 14 years old, who do not have the ground education and want to get the professional qualification, can get the training according to the curriculums of the professional education of the first stage. The duration of the curriculums is 2 years. Completing the curriculums the certificate of the qualification is issued, but the ground education is not granted.

The curriculums of the duration of 3 years are provided for the schoolchildren, who finished 9 forms and want to get the ground education and the professional qualification. The certificate of the ground education and the certificate of the qualification are issued for the schoolchildren, who complete successful the curriculums of the education.

The professional education according to the curriculums of the first stage is implemented in the professional schools or in the centers of the professional education.

The Secondary Education

The children having the ground education are trained at the secondary schools. The duration of the training is 2 years (11-12 form). The content of the curriculum of the secondary education consists of two parts: compulsory subjects of the ground education and chosen education, which depends on the profile of the chosen education. The children can choose one of four profiles: humanitarian, real, technological or artistic. Choosing the humanitarian profile – the intensive training of the languages, the history is provided; the real profile – the intensive training of the mathematics, the biology, the chemistry is provided; the technological or artistic profile - the intensive curriculum in the field of art is provided.

The curriculums of the secondary education are implemented at the gymnasiums, the secondary schools, the professional and other schools.

The secondary education is granted completing the curriculum of the secondary education and passing the exams. The Certificate of the Secondary Education confirms it and allows the studies at the high schools.

The Ground Professional Education Of The Second Stage

The youths being 16 years old, having the ground education and willing to get only the professional qualification, can study according to the curriculums of the ground professional education of the second stage. The duration of the curriculums is 2 years. The occupation of the qualified specialist is provided leaving the school.

The Ground Training Of The Third Stage

The youths being 16 years old can get training according to the curriculums of the professional education of the third stage. The duration of the training is 3 years.

The Professional Training Of The Fourth Stage

The youths having the secondary education can choose the professional education of the fourth stage. The duration of the training is 1-2 years. The professional qualification is provided after the successful completing.

The Higher Education

The higher education is intended for the people having the secondary education and seeking to get the higher education. The training is provided at the higher schools according to the higher study curriculums. The admission was finished in 2003, the schools were reorganized.

The High Education

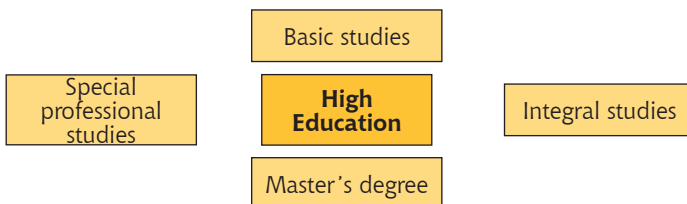
The people having the secondary education or left the gymnasium and got the Certificate of the Secondary Education can enter the high schools. They must present the Certificate of the Secondary Education, the identification and write an application for the entering the high school.

The high education is available at the universities and the other high schools in Lithuania.

The studies at the universities provide the high education and the qualification, the degree based on the theoretical knowledge and the scientific researches.

The studies at the other high schools provide the professional qualification based on the applied scientific researches or the applied scientific activity.

The available studies at the universities:

Basic studies are the consistent studies of the first stage at the universities and the other high schools. The goal of the study is to provide the theoretical basics of the profession and to structure the necessary professional skills for work. The people having the secondary education are allowed to study. The duration of the basic studies can be from 3 till 5 years: completing the basic studies the Bachelor's degree is granted.

Master's studies are the studies of the second stage at the universities for the achievement of the higher qualification. The objective of the studies is to prepare the people for the independent work in the field of science and art, which requires more knowledge and skills. The people having the high education are allowed to get the postgraduate studies.

The duration of the master's studies is 1.5-2 years. The master's degree is granted completing the curriculum.

Integral studies are the studies of the high education. The studies of the first and the second stage at the university are connected. The duration of the studies is 4.5-5 years. The master's degree or/and the professional qualification is granted completing the curriculum.

Special professional studies are the consistent studies of the second stage at the university and intended for the better preparation for work, which requires special practical skills. The people completed the primary university studies are allowed to get the education. The duration of the special professional studies is not shorter than 1 year and not longer than 2 years.

The Education Of The Foreigners Granted Asylum

The right to the education is granted to the foreigners granted asylum in the Republic of Lithuania according to the Law on Education of the Republic of Lithuania and the Order No A1-238 of the Minister of Social Security and Labor of October 21, 2004 "Relating To The Approval Of The Description On The Support Of The State Of Lithuania For The Order Of The Integration For Foreigners Granted Asylum In The Republic Of Lithuania" (*Žin.*, 2004, Nr. 157-741;2005, Nr. 168-6201). The education is provided for the foreigners granted asylum during the social integration program seeking:

- to teach the Lithuanian language;
- to reach for the knowledge about the Lithuanian society;
- to prepare and to train the children at the secondary, professional or high schools;
- to educate the preschool children in the institutions of the preschool education.

The Courses Of The Lithuanian Language

The training of the Lithuanian language is compulsory for the foreigners granted asylum.

The social integration program is started in the Center and continuous in the municipalities. The Center starts to organize the training of the Lithuanian language; the municipalities continue it according to the programs of the training of the Lithuanian languages approved by the Ministry of Science and Education, intended for the foreigners. The courses of the Lithuanian language in the municipalities are paid from the resources of the social integration program. The contract is made between the institution implementing the social integration and the institution of the education or the teacher. It is paid according to the rate used in the educational system.

The training of the Lithuanian language is organized for the adult foreigners considering the peculiarities of the groups of the age. The training programs are connected with the future activity of the foreigners, for the children – with the education at secondary schools. The adults can be trained in groups or individually. The way of the training, the duration of the program are determined in every case. The information about the education of the foreigners granted asylum in the country of origin, the level of the Lithuanian language is essential.

The courses of the Lithuanian language of the 1st level of the state language speakers are organized for the adult foreigners in the Center according to the program (the duration - 190

hours). If it is necessary (for illiterate people), the duration of the program can be 290 hours. If the foreigner does not pass the exam of the 1st level of the state language speakers because of the objective reasons, the Ministry of Social Security and Labor agreed with the Ministry of Science and Education can provide extra course (the duration is 100 hours).

The Courses On The Acquaintance With The Lithuanian Society

The institution implementing the social integration organizes together with the Department of the Education at the municipality the courses on the acquaintance with the Lithuanian society for the foreigners granted asylum knowing the Lithuanian language according the curriculum approved by the Ministry of Education and Science.

The Education Of The Alien Minors

The education for the minors of the foreigners is implemented according to the order determined by the Order No ISAK-789 of the Minister of Science and Education of June 4, 2003 "Relating To The Implementation Of The Education Of The Children Of The Foreigners Arrived To Work Or To Live To The Republic Of Lithuania At The Secondary Schools". The education is compulsory for the minors of the foreigners. The particular functions are defined in the mentioned order of the Minister of Science and Education.

The Nursery In The Refugees Reception Center

The nursery is available in the Refugees Reception Center. It was renewed and equipped in 2008 partially financing by the European Union according to the project "Active Integration Today – Success Tomorrow". The nursery works then the parents learn the Lithuanian language; the children do not disturb the parents to learn. The nursery is nice equipped; the toys are adapted for the preparatory education of the children. There are all basic and extra means for the education:

- **the means for the development of the social competence** (personal toys, albums, drawings, the models of the toys, the toys for stories);
- **the means for the development of the competence of the communication** (personal books, pens, pencils, cards with words, table games);
- **the means for the development of the competence of the saving the health** (napkins, towels, toothbrushes, hygienic things, hoops, jump-rope);
- **the means for the development of the cognitive competence** (wax, paraffin, board for writing on, clock, utensils);
- **the means for the development of the artistic competence** (paper for drawing, water-colors, gouache, paints, musical instruments).

The qualified employee of the Center works in the nursery according to the determined timetable.

The facilities for the education of the minors of the foreigners are created in the Republic of Lithuania. It is looking for the general agreement forming and implementing the policy of the integration of the ethnic groups into the system of the education of Lithuania, creating the facilities for the natural integration.

The institutions of the preschool education, the secondary schools are available for the meeting the needs of the foreigners in Lithuania: Vilnius, Kaunas, Klaipėda, Elektrėnai and other towns.

A partial list of the institutions of the education in some municipalities is presented for the foreigners granted asylum:

The List Of The Institutions Of The Education In Some Towns And Districts (according to the school-year of 2007/2008)

The Institutions Of The Education In The Municipality Of Elektrėnai

Nursery-kindergartens	Schools				
In Lithuanian language	Primary schools	Ground schools	Secondary schools		Gymnasiums
	In Lithuanian language	In Lithuanian language	In Lithuanian language	For the foreigners or mixed	In Lithuanian language
School-kindergarten „Pasaka“, Saulutės g.2, 8(528)39660	Elektrėnų pradinė, Taikos g. 15, 8(528)36778	Elektrėnų pagrindinė, Rungos g. 5, 8(528)39790	Ažuolyno, Rungos g. 24, 8(528)39626	Elektrėnų vidurinė mokykla, Rungos g. 5, 8(528)39790	Versmės, Saulės g. 30, 8(528)39616
School-kindergarten „Žiogelis“, Trakų g.6, 8(528)36422					
Nursery-kindergarten „Drugelis“ Sodų g. 7, 8(528)39720					

The Institutions Of The Education In The Municipality Of Jonava District

Nursery-kindergartens	Schools				
In Lithuanian language	Primary schools	Ground schools		Secondary schools	Gymnasiums
	In Lithuanian language	In Lithuanian language	For the foreigners or mixed	In Lithuanian language	In Lithuanian language
School-kindergarten „Bitutė“, Gėlių g. 29 A, 8(349)54642	Panerio, Kauno g. 9, 8(349)60025	Lietavos, Fabriko g. 10, 8(349)51961	„Neries“, Kauno g. 53, 8(349)61800	Jeronimo Ralio, Žemių g. 20, 8(349)69075	Senamiesčio Kauno g. 76, tel. 8(349)51088
Nursery-kindergarten „Pakalnūtė“ Kalnų g. 70, 8(349)52053	Rimkų, Chemikų g. 136, 8(349)64144	Justino Vareikio, Chemikų g. 138, 8(349)65074		Ruklos Jono Stanislausko, Laumės g. 8, Rukla, 8(349)73452	
Nursery-kindergarten „Lakštingalėlė“ Varnutės g. 9, 8(349)66037	Jonavos pradinė mokykla, Smėlio g. 11, 8(349)66039	Raimundo Samulevičiaus, Chemikų g. 140, 8(349)65099			
Nursery-kindergarten „Dobilas“, Chemikų g. 33, 8(349)65083					
Nursery-kindergarten „Saulutė“, Kosmonautų g. 13, 8(349)53565					
Nursery-kindergarten „Žilvitis“, A. Kulviečio g. 12, 8(349)65085					
Nursery-kindergarten in Rukla „Pušaitė“, Laumės g. 6, 8(349)73422					

The Institutions Of The Education In The Municipality Of Kaunas Town

Nursery-kindergartens		Schools				
In Lithuanian language	For the foreigners or mixed	Primary schools	Ground schools	Secondary schools		Gymnasiums
		In Lithuanian language	In Lithuanian language	In Lithuanian language	For the foreigners or mixed	In Lithuanian language
„Atžalėlė“, K. Donelaičio g. 9a, 8(37)209587	6-asis lopšelis-darželis, A. Mickevičiaus g. 54, 8(37) 226577	Humanitarinė, T. Masiulio g. 10, 8(37)456479	„Anima“, Žeimenos g. 58, 8(37)337268	Atžalyno. Partizanų g. 46, 8(37) 310347	A. Puškino, Vytauto per. 50, 8(37)422353	Aušros, Laisvės al., 95, 8(37) 424770
„Aušrinė“, Baltų per. 49, 8(37)377528		P. Mašioto, Rasytės g. 1, 8(37) 236098	Vaidoto, Vaidoto g. 115, 8(37)345868	J. Basanavičiaus, Šarkuvos g. 8(37)239935		J. Jablonskio, Aušros g. 3, 8(37)202337
„Ąžuoliukas“, Margio g. 17, 8(37)423320		Muravos, Šiaurės pr. 11, 8(37) 312027	L. Karsavino, Širvintų g. 15, 8(37)332474	Dainavos, Partizanų g. 118, 8(37)312024		Jėzuitų, Rotušės a. 9, 8(37)302990
„Boružėlė“, Bitininkų g. 19, 8(37)420165		Panemunės, Kariūnų pl. 5, 8(37)345881	1-oji specialioji mokykla, Tūnelio per. 41, 8(37)351099	J. Dobkevičiaus, V. Čepinskio g. 8(37)391421		Maironio, Gimnazijos g. 3, 8(37) 423051
„Čiauškutis“, Prancūzų g. 68a, 8(37)348039		„Paparčio“, Šiaurės per. 35, 8(37)312038		Eigulių, Žeimenos g. 66, 8(37)386148		VDU „Rasos“, P. Lukšio g. 40, 8(37)312364
„Daigelis“, Žagarės g. 5, 8(37)266563		„Ryto“, Šarkuvos g. 8(37)377610		K. Griniaus, Šiaurės pr. 97, 8(37)386754		„Saulės“, Savanorių pr. 46, 8(37)424438
„Dobilėlis“, Panerių g. 44 8(37)363530				J. Grušo, Šarkuvos g. 30, 8(37)377627		„Varpo“, Varpo g. 49, 8(37)380455
„Drevinukas“, R. Kalantos g. 116, 8(37)454063				Julijanavos, Bitininkų g. 8(37)420428		„Santaros“, Baltų per. 51, 8(37) 377539
„Eglutė“, A. ir J. Gnavroškių g. 11, 8(37)351496				Kalniečių, A. Urbšo g. 28, 8(37)312001		KTU, Studentų g. 65, 8(37)451469
„Ežiukas“, A. Mapu g. 12, 8(37)423443				Kovo 11-osios, Kovo 11-osios g. 50, 8(37)451418		S. Dariaus ir S. Girėno, Miško g. 1, 8(37) 422387

The Institutions Of The Education In The Municipality Of Klaipėda Town

Nursery-kindergarten		Schools				
In Lithuanian language	For the foreigners or mixed	Primary schools	Ground schools	Secondary schools		Gymnasiums
		In Lithuanian language	For the foreigners or mixed	In Lithuanian language	For the foreigners or mixed	In Lithuanian language
Aitvarėlis, Laukininkų g. 54, 8(46) 322440	Putinėlis, Sinagogų g. 5A, 8(46) 314751	„Gilijos“, Taikos pr. 68, 8(46)346005	„Gabijos“, Paryžiaus Komunos g. 18a, 8(46)300146	„Vyturio“, Laukininkų g. 30, 8(46)322283	M. Gorkio, S. Daukanto g. 5, 8(46)410957	„Ąžuolyno“ Paryžiaus Komunos g. 16, 8(46)383506
Alksniukas, Alksnynės g. 23, 8(46) 345880	Šermukšnelė Baltijos pr. 63, 8(46) 345730		A. Rubliovo, Dėbrečno g. 48, 8(46)300177	„Vermės“, I. Simonaitytės g. 2, 8(46)324694	„Žaliakalnio“, Galinio pylimo g. 17, 8(46) 410970	„Aitvaro“ Paryžiaus komuno g. 18a., 8(46)411007
Atžalynas Panevėžio g. 3, 8(46) 497915			L. Stulpino, Bandučių g. 4, 8(37)324456	Simono Dacho, Kursių a. 2, 8(46)410955		„Vėtrungės“, Gediminių g. 5, 8(46)341533

Nursery-kindergarten		Schools			
Aušrinė, Strėvos g. 9, 8(46) 345929				„Aukuro“, Statybininkų per. 7, 8(46)346090	Vytauto Didžiojo, S. Daukanto g. 8(46)412716
Bangelė, Nidos g. 3, 8(46) 342119				„Pamario“, Naikupės g. 25, 8(46)345809	„Žemynos“, Kretingos g. 23, 8(46)403105
Bitutė, Švyturio g. 14A, 8(46) 314754					
Boružėlė, Danės g. 29, 8(46) 314757					
Čiauskutė, Baltijos pr. 55, 8(46) 346064					
Dobiliukas, Vingio g. 9, 8(46) 324896					
Drugelis, Sportininkų g. 19A, 8(46) 314752					

The Institutions Of The Education In The Municipality Of Vilnius Town

Nursery-kindergarten	
In Lithuanian language	For the foreigners or mixed
Sveikuolis, Dūkštų g. 14, 8(5)2416045	Gėlynas, Gėlių g. 9A, 8(5)2135983
Lokiukas, I.Šimulionio g. 8, 8(5)2455798	Karusėlės, Gedvydžių g. 25, 8(5)2483544
Pelėda, Musninkų g. 10, 8(5)2418627	Kūlverstukas, Suvalkų g. 6, 8(5)2330532
Žilvitis, Viršuliškių g. 9, 8(5)2416714	Lakštingala, Lakštingalų g. 10, 8(5)2777987
Aitvaras, Pašilaičių g. 10, 8(5)2471732	Paslaptis, Darželio g. 7, 8(5)2672656
Atžalėlės, Antakalnio g. 74, 8(5)2341580	Raktelis, A.P.Kavoliuko g. 12, 8(5)2451745
Aušrelė, Gerosios Vilties g. 28, 8(5)2138722	Spragtukas, Žirmūnų g. 108, 8(5)2772917
Aušrinė, Laisvės per. 57, 8(5)2429474	„Žiedas“, Žemynos g. 41, 8(5)2471735
	Dobilėlis, Savanorių per. 55, 8(5)2335304
	Bildukas, Mindaugo g. 7/2,
	„Daigelis“, Dariaus ir Girėno g.14, 8(5)2472140

Schools			
Primary schools		Ground schools	
In Lithuanian language	For the foreigners or mixed	In Lithuanian language	For the foreigners or mixed
Filaretų, Filaretų g. 43, 8(5)215215	„Kregždutės“, Užsienio g. 91, 8(5)225225	„Ažuolo“, J. Jasinskio g. 8(5)249249	Antano Vivulskio, Minties g. 3, 8(5)276276
Šeškinės, Šeškinės g. 415, 8(5)246246		„Spindulio“, R. Jankausko 8(5) 244244	Liepkalnio, Liepkalnio g. 18 8(5)261262
„Šviesos“, Fabijoniškių g. 8(5)272272		„Vilnies“, Švarioji g. 33, 8(5)238270	
„Genio“, Miglos g. 1, 8(5)279279		Pliaterytės, Žirmūnų g. 119, 8(5)277277	
„Vyturio“, Taikos g. 189, 8(5)246246		Jono Pauliaus II, Rygos g. 10, 8(5)241241	

Schools			
„Pelėdos“, taikos g. 97, 8(5)242242		Liudvinavo, Liudvinavo g. 128, 8(5)264264	
Medeinos, Medeinos g. 27, 8(5)247247		Žygimanto Augusto, Šeškinės g.25, 8(5) 246246	
Vytės Nemunėlio, Vokiečių g. 13a, 8(5)262262		Antano Vienuolio, Aušros Vartų g.23, 8(5)231231	

Secondary schools		Gymnasiums	
In Lithuanian language	For the foreigners or mixed	In Lithuanian language	For the foreigners or mixed
Mindaugo, Mindaugo g. 8(5)265265	Vladislavo Sirokomlės, Linkmenų g. 8, 8(5)275275	Juventos, Kapsų g. 4, 8(5)2695589	Jono Pauliaus, V.Druskio g. 8(5)244244
Naujamiesčio, T. Ševčenkosg. 17/9, 8(5)233233	Aleksandro Puškino, Gabijos g. 8, 8(5)247247	Adomo Mickevičiaus , Kruopų g. 11, 8(5)213213	
Pilaitės, Įsruties g. 3, 8(5)230230	Joachimo Lelevelio, Antakalnio g. 33, 8(5)234234	Gabijos, Pašilaičių g. 8(5)270270	
„Ateitės“, S. Stanevičiaus g. 98, 8(5)247247	Mstislavo Dobužinskio, I. Kraševskio g. 5, 8(5)273273	Karoliniški, Sausio 13-osios g. 17, 8(5)245245	
„Ažuolyno“, Architektų g. 68, 8(5)245240	Senamiesčio, M.Daukšos g. 7, 8(5)261262	Mykolo Biržiškos, Taikos g. 81, 8(5)242242	
„Ryto“, D.Gerbutavičiaus g. 9, 8(5)245245		Salomėjos Neries, Vilniaus g. 32/2, 8(5)262260	
„Saulėtekio“, Kaminkelio g. 10, 8(5)269269		Užupio, Krivų g. 10, 8(5)261261	
„Sietuvos“, Taikos g. 47, 8(5)247247		Licėjus, Čiobiškio g.16, 8(5)240240	

ВОСПИТАНИЕ И ОБУЧЕНИЕ ДЕТЕЙ В ЛИТВЕ

Информационный материал для получивших убежище
иностранцев

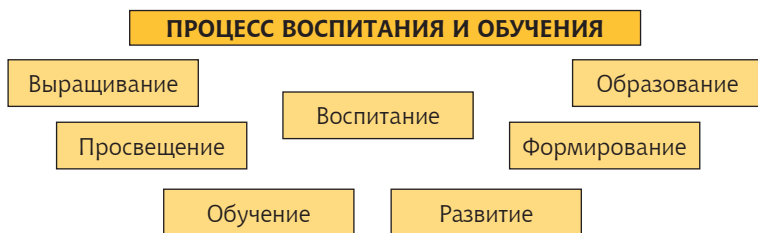
Через детей душа лечится...
Ф. Достоевский

Воспитание и обучение детей

Воспитание и обучение – это наука и искусство. Воспитание способствует совершенствованию человека.

Рассматривая воспитание и обучение детей, следует выделить основные понятия.

Основные понятия процесса воспитания и обучения

Процесс воспитания и обучения:

Выращивание – создаются материальные условия для созревания ребенка (семья, ясли, детский сад, школа).

Просвещение – образование, развитие, воспитание ребенка (общее, профессиональное, религиозное, культурное, политическое, экологическое и др.).

Обучение – систематическая, плановая, организованная деятельность, которой руководит педагог.

Образование – это результат: знание, умение.

Развитие – поощрение физического, психического развития ребенка.

Воспитание – формирование поведения, сознания ребенка, развитие его ума, чувств, характера, воли.

Формирование – придание личным свойствам ребенка соответствующего качества, чтобы ребенок вырос умным, порядочным, трудолюбивым, культурным, красивым.

Участие семьи в воспитании и обучении

Общение и сотрудничество родителей и педагогов основывается на доверии, взаимном уважении и внимании. Семейное окружение влияет на ребенка больше, чем окружение в воспитательном учреждении. Дом и семья формируют у ребенка привычки, установки, ценности, которые могут быть положительными и развиваемыми (или корректируемыми). В процессе общения и сотрудничества с семьями воспитанников создается общество, культура, ценности, традиции учреждения, обеспечивается преемственность и качество воспитания. Персонал воспитательного учреждения и семья должны стать партнерами воспитательного и обучающего процесса. Во взаимодействии с семьей руководствуются принципом – все что делается, делается на благо ребенка.

В сотрудничестве с семьей педагоги стремятся к следующим целям:

- Установить и поддерживать дружеские, открытые отношения.
- Познакомиться с культурой, традициями семьи и вместе искать совместные средства воспитания и обучения.
- Выслушать мнение, пожелания семьи и стараться их учитывать.

- Лично информировать родителей о достижениях в воспитании и обучении ребенка, вместе решать возникшие проблемы.
- Раскрыть перед семьей особенности воспитательного учреждения и познакомить с условиями.

В процессе реализации целей и задач педагога стремятся, чтобы отношения с семьей были партнерскими, позитивными и конструктивными. Педагоги учитывают культуру каждой семьи, понимают, что:

- культура одной семьи не лучше и не хуже культуры другой семьи;
- уважение педагога к культуре каждой семьи вызывает положительные чувства семьи в отношении педагога;
- уважение к культурным различиям семей помогает ребенку чувствовать себя защищенным;
- культура семьи оказывает влияние на точку зрения ребенка на воспитание и обучение.

Система воспитания и обучения в Литве

В Литве воспитание и обучение детей регламентирует Закон о просвещении (Вед.¹, 1991, № 23-593; 2003, № 63-2853).

Воспитательные и образовательные учреждения могут быть государственными, принадлежать самоуправлениям или быть негосударственными. Время их работы устанавливается в соответствии с потребностями родителей, и в каждом воспитательном учреждении может быть различным.

Воспитательная система разделена на уровни:

Уровень	Воспитание и обучение
0 уровень	Дошкольное воспитание Предшкольное воспитание.
1 уровень	Начальное образование
2 уровень	Основное образование Основное профессиональное обучение I ступени
3 уровень	Среднее образование Основное профессиональное обучение II ступени Основное профессиональное обучение III ступени
4 уровень	Профессиональное обучение IV ступени
5 уровень	Среднее специальное образование
6 уровень	Высшее образование

Дошкольное воспитание

Дети дошкольного возраста (1–5 лет или 6 лет) по желанию родителей воспитываются в воспитательном учреждении – в детском саду-яслях или в общеобразовательной школе, в которой есть группы детей дошкольного возраста. Основная цель дошкольного воспитания – помочь ребенку в удовлетворении природных, культурных, социальных, этнических, познавательных потребностей.

Предшкольное воспитание и обучение

Предшкольное воспитание и обучение – воспитание детей, которым исполнилось 6 лет. Продолжительность этой программы – один год. Ее назначение – помочь ребенку

¹ Вед. – официальное издание “Valstybės žinios”.

подготовиться к начальной школе. Предшкольное воспитание и обучение проводится в детских садах и начальных школах.

Система предшкольного воспитания в Литве

В таблице представлены сведения об учреждениях дошкольного воспитания и обучения, расположенных на территории некоторых самоуправлений, основанные на данных Министерства образования и науки (Литва. Образование в регионах. Ученики. 2007).

Самоуправление	Воспитательные учреждения			
	Сад-ясли	Детский сад	Школа-сад	Общеобразова-тельная школа с группами дошкольного воспитания
Город Вильнюс	114	8	14	2
Вильнюсский р.	6	14	12	0
Город Каунас	62	14	12	0
Каунасский р.	12	10	5	0
Город Электренай	2	1	3	1
Город Клайпеда	37	3	11	1
Йонавский р.	11	1	2	10
Город Алитус	16	0	2	0
Укмяргский р.	6	0	1	13

Кроме того, есть дети со специальными потребностями, которые не могут посещать учреждения предшкольного воспитания и обучения вместе со здоровыми детьми. Поэтому в Литве действуют 11 учреждений для детей со специальными потребностями. В Йонаве такие дети посещают школу-сад "Битуте". Воспитательные учреждения для детей со специальными потребностями действуют также в Каунасе, в Клайпедском районе, в Тяльшай и в др. местах.

Предшкольное воспитание и обучение иностранцев

Получившие убежище иностранцы, прибывшие в Центр приема беженцев (далее – Центр), несут ответственность за воспитание и обучение своих детей. По желанию родителей дети дошкольного возраста получивших убежище иностранцев в период социальной интеграции могут посещать ясли, детские сады-ясли и школы-сады. Для этих детей могут быть организованы дополнительные занятия по литовскому языку, для чего заключается договор с учреждением дошкольного воспитания.

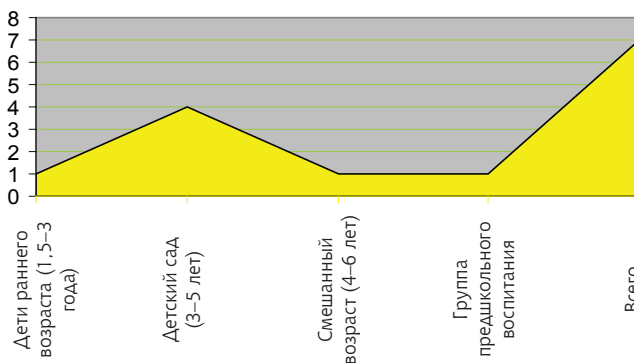
В том случае, если родители выбрали воспитание и обучение в дошкольном учреждении, они обращаются в администрацию Центра, где вместе с социальным работником пишут прошение установленной формы руководителю воспитательного учреждения о принятии ребенка, представляют копию свидетельства о рождении ребенка. Медицинские работники Центра осматривают ребенка и выдают справку о состоянии его здоровья.

Получившие убежище иностранцы, программа социальной интеграции которых осуществляется на территории самоуправлений, с помощью назначенного куратора социальной интеграции пишут аналогичные прошения руководителю выбранного воспитательного учреждения на территории самоуправления. Воспитание и обучение детей в дошкольных учреждениях оплачивается из средств, выделенных на Программу социальной интеграции. Прошения об оплате иностранцы представляют Отделу интеграции Центра, а отдел передает прошение Комиссии по делам программы социальной интеграции получивших убежище иностранцев при Министерстве социальной защиты и труда, которая на своем заседании принимает соответствующее решение.

Детский сад-ясли “Пушайте” в Рукле

Получившим убежище в Литовской Республике и проживающим в Центре приема беженцев иностранцам, решившим воспитывать своих детей в детском саду-яслях, предлагается сад-ясли “Пушайте” (ул. Лаумес 6, Рукла LT-55290 Йонавский р., тел. (8~349) 73 422, эл. п. ruklosdarzelis@one.lt. Время работы: 6:30–18:15).

В саду-яслях работают 7 групп, которые посещают 158 детей.

В учреждении работают воспитатели, педагог дошкольного воспитания и обучения, учитель музыки, логопед. Педагоги учитывают различия в навыках и интересах детей той же возрастной группы. Детям предлагается деятельность, отвечающая их интересам, и дополнительные занятия искусством, драматический кружок, кукольный театр, занятия английским языком.

В группе детей раннего возраста (в яслях) есть следующие центры: движения, покоя, ролевых игр, творческая.

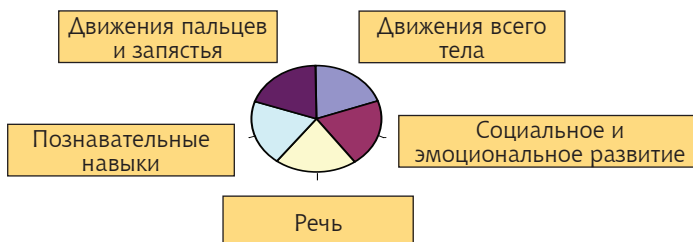
В группе детского сада есть следующие центры деятельности: искусство, строительные игры, приготовление пищи, занятия языком, математика-конструирование, музыка, природоведение, игры с песком и водой, игры на открытом воздухе.

Достижения воспитания и обучения, их оценка

Основная цель оценки – выяснение, установление достижений и успехов ребенка, поощрение совершенствования ребенка.

Воспитатели постоянно наблюдают и фиксируют деятельность и поведение всех детей. Наблюдение за детьми предусмотрено еженедельными планами воспитания и обучения. Оценка проводится постоянно и ежедневно в процессе наблюдения за детьми, на основании материала оценки формируется обобщенная оценка.

Области оценки развития

Достижения детей обычно оцениваются два раза в год (осенью и весной). Для оценки применяются ориентиры наблюдения за развитием ребенка.

Особое внимание уделяется **самооценке** ребенка. Это способствует развитию его самоуважения, критического мышления, повышает мотивацию воспитания.

Достижения и прогресс ребенка оценивают воспитатели группы, специалисты детского сада-яслей, родители ребенка.

Материал о достижениях ребенка раннего возраста накапливается в “Дневнике ребенка”, в ведении которого воспитателям помогают родители.

Накопленный материал **хранится** до перехода ребенка в дошкольную группу.

Начальное воспитание и обучение

Приказом министра образования и науки Литовской Республики № 113 от 3 февраля 2003 г. утверждена концепция начального воспитания и обучения. В ней четко определены общие положения начального воспитания и обучения, его назначение, принципы, цели и задачи, содержание, организация и способы осуществления. Каждое воспитательно-образовательное учреждение на основании Общих планов воспитания разрабатывает свой план работы.

Для оформления ребенка в учреждение начального воспитания и обучения необходимы следующие документы:

- заявление родителей;
- копия личного документа ребенка;
- справка из медицинского учреждения о состоянии здоровья ребенка.

В школах, в которых в соответствии с утвержденным учредителем положением узаконено преподавание на языке национального меньшинства и сохранение культурных традиций национального меньшинства, воспитательный процесс ведется или некоторые предметы преподаются на языке национального меньшинства (напр., на русском, польском).

Школы создают условия для учеников, относящихся к национальному меньшинству, дополнительно изучать родной язык, если есть реальная потребность и возможности.

Ситуация в Литве

В таблице представлены сведения о воспитательных общеобразовательных учреждениях, расположенных на территории некоторых самоуправлений (2006–2007 гг.)

Самоуправление	Воспитательные общеобразовательные учреждения			
	Начальные школы	Основные школы	Средние школы	Гимназии
Город Вильнюс	17	19	54	17
Вильнюсский р.	14	20	24	2
Город Каунас	14	3	42	8
Каунасский р.	1	12	10	5
Город Электренай	2	4	3	2
Город Клайпеда	1	11	17	5
Йонавский р.	1	11	2	10
Город Алитус	3	1	10	2
Укмяргский р.	-	13	7	1

В Литве учреждено более 230 общеобразовательных школ, в которых преподавание ведется на языках национальных меньшинств. В 2006–2007 учебном году в 80 школах

преподавание велось на русском языке, в 63 школах – на польском языке, в 1 школе – на белорусском языке. Действуют также 87 смешанных школ: литовско-русские – 24, литовско-польские – 10, русско-польские – 37, русско-белорусские – 1, литовско-русские и польские – 15. В 1989 г. в Вильнюсе открыта еврейская школа, в 1992 г. в Клайпеде – немецкая школа.

По программам начального воспитания и обучения дети обучаются с 6/7 до 10/11 лет – в учреждениях начального образования: в школах-садах и в начальных школах.

В процессе начального образования дети обучаются элементарной грамотности. Им помогают подготовиться к обучению по программе начального образования. Содержание начального образования ориентировано на ребенка – на его потребности, интересы, возраст, индивидуальные черты.

Длительность программы начального обучения – 4 года (1–4 класс). После ее окончания ребенок приобретает начальное образование.

Основное образование

Получившие начальное образование дети далее воспитываются по программе основного обучения. В основных школах детям прививаются основы моральной, гражданской зрелости, развивается общая грамотность, а также основы технологической грамотности. В процессе основного обучения стремятся воспитать у ребенка способность принимать решения при выборе дальнейшего пути обучения.

Для поступления в основную школу необходимо представить те же документы, что и при поступлении в учреждение начального образования, а также приложить справку об окончании начальной школы.

Обучение в основной школе длится 6 лет (5–10 классы). После ее окончания приобретается основное образование. Программы основного обучения выполняют основные школы, гимназии, средние школы, специальные дома воспитания и опеки детей. Общее основное обучение возможно и для детей со специальными потребностями.

Основное профессиональное обучение первой ступени

Дети с 14 лет, не имеющие основного образования и желающие приобрести профессиональную квалификацию, могут учиться по программам основного профессионального обучения I ступени. Продолжительность программ – 2 года. По завершении этих программ выдается квалификационное свидетельство, однако не предоставляется основное образование.

Для учеников, которые кончили 9 классов и которые желают приобрести и основное образование, и профессиональную квалификацию, создаются отдельные 3-годичные программы. Успешно закончившим эти программы обучения выдается и свидетельство об основном образовании, и квалификационное свидетельство.

Профессиональное обучение по программам I ступени проводится в профессиональных школах или центрах профессионального обучения.

Среднее образование

В средних школах воспитываются дети, имеющие основное образование. Продолжительность обучения – 2 года (11–12 классы). Содержание программы среднего образования состоит из двух частей: обязательные общеобразовательные предметы и выбираемое содержание обучения, которое зависит от выбранного профиля. Ученик может выбрать один из четырех профилей: гуманитарный, реальный, технологический или художествен-

ный. При выборе гуманитарного профиля – усиленное преподавание языков, истории; при выборе реального – усиленное преподавание математики, биологии, химии; при выборе технологического или художественного – усиленная программа по искусству.

Программы среднего образования выполняют гимназии, средние, профессиональные и другие школы. После окончания программы среднего обучения и сдачи экзаменов приобретается среднее образование, о чем свидетельствует аттестат зрелости, предоставляющий право на обучение в высшей школе.

Основное профессиональное обучение второй ступени

Молодые люди, которым исполнилось 16 лет, которые приобрели основное образование и желают приобрести только профессиональную квалификацию, могут учиться по программам основного профессионального обучения II ступени. Продолжительность этих программ – 2 года. После их окончания присваивается профессия квалифицированного работника.

Основное профессиональное обучение третьей ступени

Молодые люди, которым исполнилось 16 лет, могут учиться по программам профессионального обучения III ступени. Это обучение длится 3 года.

Профессиональное обучение четвертой ступени

Молодые люди, имеющие среднее образование, могут выбрать профессиональное обучение IV ступени, продолжающееся 1–2 года. Успешно закончившие его приобретают профессиональную квалификацию.

Среднее специальное обучение

Среднее специальное обучение предназначалось для лиц, имеющих среднее образование и желающих получить среднее специальное образование. Обучение велось в техникумах. В 2003 году прием в них прекратился, а техникумы были реорганизованы.

Высшее образование

В высшие школы принимаются лица, окончившие среднее образование или гимназии и имеющие аттестат зрелости. Желющие поступить в высшую школу представляют аттестат об окончании среднего образования, личный документ и в высшей школе пишут прошение о приеме.

В Литве предоставляется *университетское* и *неуниверситетское* высшее образование.

Университетское обучение предоставляет высшее образование и квалификацию, основанные на теоретической подготовке и научных исследованиях, а также научную степень.

Неуниверситетское обучение ориентировано на предоставление профессиональной квалификации, основанной на прикладных научных исследованиях или прикладной научной деятельности.

Университетское образование:

Основное обучение – это последовательное университетское или неуниверситетское обучение первой ступени, цель которого – передать теоретические основы профессии и сформировать необходимые для самостоятельной работы профессиональные навыки. На основное обучение принимаются лица со средним образованием. Продолжительность основного обучения может составлять от 3 до 5 лет, после окончания курса основного обучения присваивается степень бакалавра.

Магистратура – для повышения профессиональной и научной квалификации предназначено университетское обучение второй ступени, задача которого – подготовить к самостоятельной научной и художественной работе, при которой необходимы более основательные научные знания и навыки. В магистратуру принимаются лица, уже имеющие высшее образование.

Продолжительность обучения в магистратуре 1,5–2 года. После окончания программы присваивается квалификационная степень магистра.

Непрерывное обучение – это высшее образование на основе преемственности университетского обучения первой и второй ступени. Продолжительность этого обучения – 4,5–5 лет. После окончания присваивается квалификация магистра и/или профессиональная квалификация.

Специальное профессиональное обучение – последовательное университетское обучение второй ступени, предназначенное для лучшей подготовки к работе, при которой необходимы специальные практические навыки. Принимаются лица, окончившие начальное университетское обучение. Продолжительность специального профессионального обучения – не менее 1 года и не более 2 лет.

Просвещение получивших убежище иностранцев

Получившим убежище иностранцам право учиться в Литовской Республике предоставляют Закон Литовской Республики о просвещении и приказ министра социальной защиты и труда Литовской Республики № А1-238 от 21 октября 2004 г. “Об утверждении Описания порядка оказания помощи Литовского государства интеграции получивших убежище в Литовской Республике иностранцев ” (Вед., 2004, № 157-741; 2005, № 168-6201).

В период социальной интеграции организуется просвещение получивших убежище иностранцев, цель которого:

- обучение литовскому языку;
- предоставить знания о литовском обществе;
- подготовить и обучать детей в общеобразовательных, профессиональных или высших школах;
- воспитывать детей дошкольного возраста в учреждениях дошкольного воспитания.

Курсы литовского языка

Обучение литовскому языку получивших убежище иностранцев является обязательным.

Программа социальной интеграции начинается в Центре и продолжается в самоуправлениях. Поэтому обучение литовскому языку начинает организовывать Центр, а продолжают самоуправления по утвержденным Министерством образования и науки программам обучения литовскому языку, предназначенным для носителей других языков. Курсы литовского языка для иностранцев в самоуправлениях оплачиваются из средств, выделенных на Программу социальной интеграции. Курс обучения оформляется договором между осуществляющей социальную интеграцию институцией и учебным учреждением или учителем. Оплачивается по тарифам, применяемым в системе просвещения.

Обучение взрослых иностранцев организуется с учетом особенностей возрастных групп. Учебные программы связываются с будущей трудовой деятельностью иностранцев, а программы, предназначенные для детей, – с обучением в общеобразовательных школах. Взрослые иностранцы могут обучаться в группах и индивидуально. В каждом конкретном случае при определении способа обучения получившего убежище иностранца, продолжительности программы курса учитывается образование, полученное в стране происхождения, уровень знания литовского языка.

В Центре курсы литовского языка по I квалификационной категории для иностранцев организуются по программе продолжительностью 190 часов. В случае необходимости (для неграмотных) продолжительность программы курсов может достигать 290 часов.

Если иностранец не сдал экзамен по I квалификационной категории по уважительным причинам, Министерство социальной защиты и труда при согласовании с Министерством образования и науки дополнительно может назначить курс продолжительностью до 100 часов.

Курс познания литовского общества

Осуществляющая индивидуальную социальную интеграцию институция для достаточно выучивших литовский язык получивших убежище иностранцев через отдел просвещения самоуправления организует познавательный курс о литовском обществе по программе, утвержденной Министерством образования и науки.

Воспитание и обучение несовершеннолетних получивших убежище иностранцев

Воспитание и обучение несовершеннолетних получивших убежище иностранцев выполняется в порядке, установленном приказом министра образования и науки № ISAK-789 от 4 июня 2003 г. "Об осуществлении воспитания и обучения в общеобразовательных школах детей иностранцев, прибывших в Литовскую Республику для работы или проживания". Воспитание и обучение для несовершеннолетних иностранцев является обязательным. В упомянутом приказе министра образования и науки установлены конкретные функции.

Кабинет детской занятости центра приема беженцев

В Центре приема беженцев действует кабинет детской занятости. Он был обновлен и оборудован в 2008 г. при частичном финансировании из средств Европейского Союза в рамках программы "Активная интеграция сегодня – успех завтра". Кабинет работает в часы, когда родители учат литовский язык в классе, чтобы дети не мешали занятиям родителей. Кабинет детской занятости хорошо оборудован, игрушки приспособлены для

дошкольного воспитания и обучения детей, есть все средства основного и дополнительного воспитания и обучения:

- **средства для развития социальной компетенции** (личные игрушки, альбомы, рисунки, модели предметов, сюжетные игрушки);
- **средства для развития коммуникационной компетенции** (личные книжки, ручки, карандаши, карточки со словами, настольные игры);
- **средства для развития компетенции по сохранению здоровья** (салфетки, полотенца, зубные щетки, средства гигиены, обручи, скакалки);
- **средства для развития первичной познавательной компетенции** (воск, парафин, доска для письма, часы, утварь);
- **средства для развития художественной компетенции** (бумага для письма, акварель, гуашь, краски, музыкальные инструменты).

В кабинете детской занятости по составленному плану занятий работает квалифицированный работник Центра.

В Литовской Республике создаются условия для воспитания и обучения детей иностранцев. Ведутся поиски всеобщего согласия при формировании и осуществлении политики интеграции национальных меньшинств в систему просвещения Литвы, при создании условий натуральной интеграции.

В Вильнюсе, Каунасе, Клайпеде, Электренай и в других городах для иноязычных работают дошкольные учреждения, общеобразовательные школы, предназначенные для удовлетворения потребностей иностранцев.

Для удобства получивших убежище иностранцев представляется частичный список воспитательных и образовательных учреждений некоторых самоуправлений.

Список воспитательных и образовательных учреждений некоторых городов и районов Литвы (данные 2007/2008 уч. г.)

Воспитательные учреждения Электренского самоуправления

Детские сады-ясли	Школы				
	начальные	основные	средние		гимназии
На литовском языке	На литовском языке	На литовском языке	На литовском языке	Для иноязычных или смешанные	На литовском языке
Школа-сад Пасака, ул. Саулутес 2, (8-528)39660	Электренская начальная, ул. Тайкос 15, (8-528)36778	Электренская начальная, ул. Рунгос 5, (8-528)39790	Ажуолинас, ул. Рунгос 24, (8-528)39626	Электренская средняя школа, ул. Рунгос 5, (8-528)39790	Вярсме, ул. Саулес 30, (8-528)39616
Школа-сад Жёялис, ул. Траку 6, (8-528)36422					
Сад-ясли Друялис, ул. Соду 7, (8-528)39720					

Воспитательные учреждения Йонавского самоуправления

Детские сады-ясли	Школы				
	начальные	основные	средние		гимназии
На литовском языке	На литовском языке	На литовском языке	Для иноязычных или смешанные	На литовском языке	На литовском языке

Детские сады-ясли	Школы				
Школа-сад Битуле, ул. Гелью 29А, (8-349)54642	Панярё, ул. Кауно 9, (8-349)60025	Летавос, ул. Фабрико 10, (8-349)51961	Нярес, ул. Кауно 53, (8-349)61800	Йеронимо Ралё, ул. Жей-мю 20, (8-349)69075	Сянамесчё, ул. Кауно 76, (8-349)51088
Сад-ясли Пакалнугте, ул. Калну 70, (8-349)52053	Римку, ул. Хемику 136, (8-349)64144	Юстино Варейкё, ул. Хемику 138, (8-349)65074		Рукла, Йоно Станислауско, ул. Лаумес 8, Рукла, (8-349)73452	
Сад-ясли Лакштингалеле, ул. Варнутес 9, (8-349)66037	Йонавская начальная школа, ул. Смелё 11, (8-349)66039	Раймундо Самулявичяус, ул. Хемику 140, (8-349)65099			
Сад-ясли Добилас, ул. Хемику 33, (8-349)65083					
Сад-ясли Саулугте, ул. Космонауту 13, (8-349)53565					
Сад-ясли Жильвитис, ул. А.Кульвечё 12, (8-349)65085					
Сад-ясли Пушайте, ул. Лаумес 6, Рукла (8-349)73422					

Воспитательные учреждения самоуправления города Каунаса

Детские сады-ясли		Школы				
На литовском языке	Для иноязычных или смешанные	начальные	основные	средние		гимназии
		На литовском языке	На литовском языке	На литовском языке	Для иноязычных или смешанные	На литовском языке
Атжалеле, ул. К. Донялайчё 9а, (8-37)209587	6-ой сад-ясли, ул. А. Мицквичяус 54, (8-37)226577	Гумаинитарная, ул. Т. Масюлё 10, (8-37)456479	Анима, ул. Жейменос 58, (8-37)337268	Атжалино, ул. Партизану 46, (8-37)310347	А. Пушкина, пр. Витауту 50, (8-37)422353	Аушрос, Лайсвес ал. 95, (8-37)424770
Аушрине, пр. Балту 49, (8-37)377528		П. Машёто, ул. Раситес 1, (8-37)236098	Вайдото, ул. Вайдото 115, (8-37)345868	Й. Басанавичяус, ул. Шаркувос, (8-37)239935		Й. Яблонскё, ул. Аушрос 3, (8-37)202337
Ажуолокас, ул. Маргё 17, (8-37)423320		Муравос, пр. Шяурес 11, (8-37)312027	Л. Карсавина, ул. Ширвинту 15, (8-37)332474	Дайнавос, ул. Партизану 118, (8-37)312024		Иезуиту, пл. Ротушес 9, (8-37)302990
Боружеле, ул. Битининку 19, (8-37)420165		Панямунес, Карюну пл. 5, (8-37)345881	1-ая специальная школа, ул. Тунелё 41, (8-37)351099	Ю. Добквичяус, ул. В. Чапинскё, (8-37)391421		Майронё, ул. Гимназисё 3, (8-37)423051
Чаушкугис, ул. Пранцузу 68а, (8-37)348039		Папарчё, пр. Шяурес 35, (8-37)312038		Эйгулю, ул. Жейменос 66, (8-37)386148		УВВ Расос, ул. П. Лукшё 40, (8-37)312364
Дайгялис, ул. Жагарес 5, (8-37)266563		Рито, ул. Шаркувос, (8-37)377610		К. Гриняус, пр. Шяурес 97, (8-37)386754		Саулес, пр. Саванорию 46, (8-37)424438
Добилелис, ул. Панярю 44, (8-37)363530				Ю. Грушо, ул. Шаркувос 30, (8-37)377627		Варпо, ул. Варпо 49, (8-37)380455
Дравинкуас, ул. Р. Калантос 116, (8-37)454063				Юлиянавос, ул. Битининку, (8-37)420428		Сантарос, пр. Балту 51, (8-37)377539
Эглугте, ул. Граворку 11, (8-37)351496				Кальненю, ул. А.Урбшо 28, (8-37)312001		КТУ, ул. Студенту 65, (8-37)451469

Детские сады-ясли		Школы				
Эжюкас, ул. А. Мапу 12, (8~37)423443				Ково 11-сёс, ул. Ково 11-сёс 50, (8~37)451418		С. Даряус ир С. Гирено, ул. Мишко 1, (8~37)422387

Воспитательные учреждения самоуправления города Клайпеды

Детские сады-ясли		Школы				
На литовском языке	Для иноязычных или смешанные	начальные		средние		гимназии
		На литовском языке	Для иноязычных или смешанные	На литовском языке	Для иноязычных или смешанные	
Айтварелис, ул. Лаукининку 54, (8~46)322440	Путинелис, ул. Синагогу 5А, (8~46)314751	Гилюс, пр. Тайкос 68, (8~46)346005	Габис, ул. Парижяус Комунос 18а, (8~46)300146	Витурё, ул. Лаукининку 30, (8~46)322283	М. Горького, ул. С. Дауканто 5, (8~46)410957	Ажуолино, ул. Парижяус Комунос 16, (8~46)383506
Альскнюкас, ул. Алкснинес 23, (8~46)345880	Шярмушнеле, пр. Балтиёс 63, (8~46)345730		А. Рублева, ул. Дебре-цено 48, (8~46)300177	Вярсмес, ул. И.Симонайтис 2, (8~46)324694	Жалякальнё, ул. Галинё пилимо 17, (8~46)410970	Айтваро, ул. Парижяус Комунос 18а, (8~46)411007
Атжалинас, ул. Панявежэ 3, (8~46)497915			Л. Стульпино, ул. Бандучю 4, (8~46)324456	Симоно Дахо, ул. Куршо 2, (8~46)410955		Ветрунгес, ул. Гядимину 5, (8~46)341533
Аушрине, ул. Стревос 9, (8~46)345929				Аукуро, пр. Статибинку 7, (8~46)346090		Витаутаса Велико-го, ул. С. Дауканто (8~46)412716
Бангяле, ул. Нидос 3, (8~46)342119				Памарё, ул. Найкупес 25, (8~46)345809		Жяминос, ул. Крятингос 23, (8~46)403105
Битуте, ул. Шви-турё 14А, (8~46)314754						
Боружеле, ул. Данес 29, (8~46)314757						
Чяушкуте, пр. Балтиёс 55, (8~46)346064						
Добилюкас, ул. Вингё 9, (8~46)324896						
Другялис, ул. Спорти-нинку 19А, (8~46)314752						

Воспитательные учреждения самоуправления города Вильнюса

Детские сады-ясли	
На литовском языке	Для иноязычных или смешанные
Свейкуолис, ул. Дукшту 14, (8~5)2416045	Гелинас, ул. Гелю 9А, (8~5)2135983
Локуюкас, ул. И. Шимулёне 8, (8~5)2455798	Каруселес, ул. Гядвиджо 25, (8~5)2483544
Пяледа, ул. Муснинку 10, (8~5)2418627	Кулверстукас, ул. Сувалку 6, (8~5) 2330532
Жильвитис, ул. Вирушлишко 9, (8~5)2416714	Лакштингала, ул. Лакштингалу 10, (8~5)2777987

Детские сады-ясли	
Айтварас, ул. Пашилайчу 10, (8~5)2471732	Паслаптис, ул. Даржялэ 7, (8~5)2672656
Атжалелис, ул. Антакальнэ 74, (8~5)2341580	Рактялис, ул. А.П.Каволоюк 12, (8~5)2451745
Аушряле, ул. Гяросёс Вильтес 28, (8~5) 2138722	Спрагукас, ул. Жирмуну 108, (8~5)2772917
Аушрине, пр. Лайсвес 57, (8~5)2429474	Жедас, ул. Жяминос 41, (8~5)2471735
	Добилелис, пр. Саванорю 55, (8~5)2335304
	Билдукас, ул. Миндаугу 7/2
	Дайгялис, ул. Даряус ир Гирено 14, (8~5)2472140

Школы			
начальные		основные	
На литовском языке	Для иноязычных или смешанные	На литовском языке	Для иноязычных или смешанные
Филарету, ул. Филарету 43, (8~5)215215	Кряждутес, ул. Ужусенэ 91, (8~5)225225	Ажуоло, Й. Ясинскэ, (8~5)249249	Антано Вивульскэ, ул. Минтес 3, (8~5)276276
Шяшкинес, ул. Шяшкинес 415, (8~5)246246		Спиндулэ, ул. Р.Янкауско, (8~5)244244	Лепкальнэ, ул. Лепкальнэ 18, (8~5)261262
Швесос, ул. Фабие́нишко, (8~5)272272		Вильнес, ул. Шварэи 33, (8~5)238270	
Гянэ, ул. Миглос 1, (8~5)279279		Э.Пилятеритес, ул. Жирмуну 119, (8~5)277277	
Витурэ, ул. Тайкос 189, (8~5)246246		Йоно Пауляус II, ул. Ригос 10, (8~5)241241	
Пяледос, ул. Тайкос 97, (8~5)242242		Людвинаво, ул. Людвинаво 128, (8~5)264264	
Мядейнос, ул. Мядейнос 27, (8~5)247247		Жигиманто Аугусто, ул. Шяшкинес 25, (8~5)246246	
Витес Нямуналэ, ул. Вожекю 13а, (8~5)262262		Антано Венуолэ, ул. Аушрос Варту 23, (8~5)231231	

средние		гимназии	
На литовском языке	Для иноязычных или смешанные	На литовском языке	Для иноязычных или смешанные
Миндаугу, ул. Миндаугу, (8~5)265265	Владислово Сирокомлес, ул. Линкмяну 8, (8~5)275275	Ювентос, ул. Капсу 4, (8~5)2695589	Йоно Пауляус, ул. В. Друскэ, (8~5)244244
Науямесчэ, ул. Т Шевченкос 17/9, (8~5)233233	Александра Пушкина, ул. Габие́с 8, (8~5)247247	А.Мицквичяус, ул. Круопу 11, (8~5)213213	
Пилайтес, ул. Исрутес 3, (8~5)230230	Йоахимо Лелевелэ, ул. Антакальнэ 33, (8~5)234234	Габие́с, ул. Пашилайчу, (8~5)270270	
Атейтес, ул. С. Станявичяус 98, (8~5)247247	Мстислава Добужинского, ул. Крашевскэ 5, (8~5)273273	Каролинишко, ул. Саусэ 13-сэс 17, (8~5)245245	
Ажуолино, ул. Архитекту 68, (8~5)245240	Сянамесчэ, ул. М. Даукшос 7, (8~5)261262	Миколо Биржишкос, ул. Тайкос 81, (8~5)242242	
Рито, ул. Д. Гарбутавичяус 9, (8~5)245245		Сплемеёс Нярес, ул. Вильняус 32/2, (8~5)262260	
Саулетякэ, ул. Каминкялэ 10, (8~5)269269		Ужупэ, ул. Кривю 10, (8~5)261261	
Сетувос, ул. Тайкос 47, (8~5)247247		Лицей, ул. Чэбишкэ 16, (8~5)240240	